

* הממשלה הישראלית דנה בישיבתה האחרונה ביום ראשון בהצעה של שר האוצר לחדש את תשלום הקיצבאות של הביטוח הלאומי לילד הראשון והשני במשפחות שיש להן שלושה ילדים. הממשלה הישראלית החליטה לחדש את תשלום הקיצבאות החל מהחודש הבא. בתחילה חשבו כי תשלום הקיצבאות יתחיל כבר אחרי שלושה חודשים. הממשלה הישראלית החליטה להכין הצעות לתשלום הקיצבאות שיתנו פיצוי למשפחות שיש להן הכנסה נמוכה. את הקיצבאות לילד הראשון והשני יקבלו כ-360 אלף משפחות בישראל.

* במשרד ראש הממשלה הישראלי נחתם בראשי תיבות הסכם בין הנכים למנכ"ל משרד ראש הממשלה לאחר לילה ארוך של משא ומתן. על-פי ההסכם יקבלו 95 אלף נכים תוספות של בין מאתיים לשלוש מאות שקלים בקיצבת הנכות. נושא קיצבאות הנכות יידון שנית בוועדה ציבורית בראשות שופט בדימוס שתוקם בתוך חודש ימים. 81 אלף נכים יקבלו תוספת של 19 מיליון שקלים לשרותים מיוחדים. בגיל פנסיה יקבלו הנכים קיצבת נכות במקום קיצבת זיקנה וקיצבת הניידות לא תבוטל. הממשלה אמורה לאשר את ההסכם בישיבתה הקרובה ועד אז הודיעו הנכים שישארו בקרית הממשלה. מנכ"ל משרד ראש הממשלה אמר כי ההסכם יעלה למשק 380 מיליון שקל בשנה. לדבריו, הוצע לנכים כבר בתחילת השביתה להקים ועדה ציבורית שתטפל בעניינם. יושב ראש ההסתדרות אמר כי זהו יום גדול לנכים ולמאבקם החברתי. הוא קרא לממשלה לאשר את ההסכם עוד היום במשאל טלפוני.

* יושב ראש ועדת החוקה של הכנסת הישראלית אומר כי אין לדחות את ביצועה של פסיקת בג"ץ בעניין רישום גיור לא אורתודוכסי. הוא דורש מן היועץ המשפטי לממשלה הישראלית להורות לשר הפנים לקיים מייד את הפסיקה ואם השר אינו מסוגל שיתפטר. הוא הגיב על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים שנענה לבקשת המדינה לקבל ארכה של שבועיים. נציגי התנועה הקונסרבטיבית ניסו לשכנע את השופט, עזרא קמא, שאין צורך בארכה, אך הוא דחה את בקשתם. מצד שני ביקשו שני ההורים שעתרו לבג"צ בעניין רישום בתם התינוקת כיהודית לאחר שעברה גיור

רפורמי מלשכת האוכלוסין בירושלים לרשום את הילדה על פי פסיקת בג"צ. מנהלת מחוז ירושלים במשרד הפנים אמרה כי מדובר בהליך פורמלי של הגשת בקשה לרישום והביעה תקווה שבימים הקרובים יתקבלו הנחיות המשרד כיצד לנהוג בעניין הזה.

* הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) הודיעה לקראת השנה החדשה כי אוכלוסיית ישראל נאמדת השנה בששה מליון ו 541 אלף נפש, כ-79% מהם יהודים, ו-15% מוסלמים, ו-6% דרוזים ונוצרים. בשנה החולפת עלו לישראל 57 אלף איש, מהם 54 אלף מחבר המדינות. לפי שעה אין גידול במספר העולים מרוסיה הנתונה במשבר כלכלי ופוליטי עמוק. שלישי מהגידול באוכלוסיה נגרם אשתקד על ידי העלייה מחו"ל. האוכלוסיה היהודית גדלה בשנה היוצאת ב- 88 אלף איש - גידול של 8.1%.

● החרדים ניפצו אתמול את חלונות הראווה של סופרמרקט "דרגסטור" שבמרכז ירושלים. עשרות חרדים הפגינו במהלך השבת מול החנות. המתפרעים הספיקו להימלט לפני שכוחות המשטרה שהוזעקו הגיעו למקום. המשטרה פתחה אחריהם בסריקות אך לא הצליחה לאתרם. נציגי החרדים בירושלים טוענים כי פתיחת החנות במרכז ירושלים, מהווה הפרת הסטטוס-קוו, ולכן יימשכו ההפגנות במקום. בעל החנות, משה אברגל, אמר אתמול כי זו הפעם הראשונה מאז תחילת ההפגנות שבה משתמשים החרדים באלימות. הוא אמר "החנות שלי פתוחה כבר חודש, הם הפגינו ביום ששי בערב וגם בשבת. ביקשתי מהם לא להיכנס לחנות והגיעה המשטרה. הם התעמתו עם חילונים והיו תגרות ידיים". הוא הוסיף ואמר: אותי אין סיכוי שמישהו יבריח מכאן. מאז שפתחתי את החנות, מחזור העסקים גדל משבת לשבת ומדבר בעד עצמו". בתוך כך פנה האדמו"ר מסדי גורא, חבר נשיאות מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל, אל ראש עיריית ירושלים וקרא לו לשמור על קדושת השבת בעיר. הוא אמר לראש עיריית ירושלים: "אתה כראש עיר של ירושלים חייב לשמור על קדושת השבת בה, ולדאוג ששמה יהיה כפי שהוא, העיר הקדושה".

* בששת החודשים האחרונים הופתעו האוסטרלים מזרם גדול של אנשים, שהגיעו בסירות קטנות מעיראק ומאפגניסטאן. אנשי הממשלה האוסטרלים סבורים שרבים מהפליטים ומבקשי המקלט המדיני הובאו לדרום מזרח אסיה על ידי רשתות הברחה הפועלות בירדן. עם הגיעם לדרום מזרח אסיה, הם יכולים להשיג מסמכים מזויפים בבנגקוק, הידועה כמרכז זיופים וכתחנת ביניים נפוצה למהגרים בלתי חוקיים מסין, שרבים מהם מנסים גם כן להגיע לאוסטרליה. המהגרים מנסים לנצל את הסידורים הנדיבים שיש לאוסטרליה לגבי פליטים, כדי להפוך לתושבים במדינה שאותה הם מעדיפים. כדי לסתום פרצה זו, תעניק אוסטרליה ויזות "הגנה זמנית", בנות שלוש שנים בלבד, לאנשים המוערכים כפליטים אמיתיים, אך לא תאפשר להם להביא בני משפחה אחרים. אם יעזבו את אוסטרליה ליעד אחר, הם יאבדו את הזכות לחזור. עד שנות ה-60 כאשר החלו חוקי ההגירה של אוסטרליה לעבור שינוי משמעותי, היתה לאוסטרליה מדיניות הגירה של לבנים בלבד, כשהיא מבקשת מתיישבים בעיקר מאירופה. כעת, כ-40% מהמהגרים הם אסיאתים. אוסטרליה, שמספר האוכלוסיה של 18 מיליון בני אדם, מגייסת באופן פעיל סטודנטים מדרום מזרח אסיה לאוניברסיטאות שבתחומה. מזה עשרות שנים שרבים מהעיראקים נמלטים ממדינתם ומתיישבים במדינות אחרות במזרח התיכון ובצפון אפריקה. ישנם גם מספרים גדולים של מאלזים, דרום קוריאנים, סינים ואלג'יראים שביקשו להיכנס ללא מסמכים הולמים. עם זאת, מספר האינדונזים המבקשים להיכנס קטן, לאחר התפטרות הנשיא סוהארטו.

* "אם לא ימצאו לנו במהירות פיתרון - נחזור למרוקו". כך אמרו אתמול מחוסרי הדיור ממבשרת ציון, הטוענים כי קיבלו אישור עקרוני ממלך מרוקו לעבור ולהתגורר במדינתו. אתמול ערכו מחוסרי הדיור ביישוב הפגנה ותלו שלטים ובהם קראו לראש הממשלה הישראלי לבקש פעמיים סליחה מעדות המזרח. אתמול בבוקר הוחלט בשיתוף המועצה להביא קראוונים לגבעה סמוכה לישוב, שבהם יוכלו מחוסרי הדיור להתגורר עד אשר תסתיים בניית הדיור המוזל. אבל למרות זאת, מחוסרי הדיור עדיין ספקנים. אחד מהם אמר: "אנחנו לא נאמין לאף אחד, עד אשר נראה את הקראוונים במו עיננו. הליכוד לא קיים שום הבטחה שהבטיח לנו בבחירות". בתקופה האחרונה התארחו חלק מהמשפחות במלון ביריחו וחזרו רק לאחר מספר שבועות בהתערבות

אחד מחברי הכנסת. לדבריהם, באותה תקופה, יצרו קשר עם משרדו של מלך מרוקו. הם שלחו פקס למשרד המלך ובו מבקשים לעבור להתגורר במרוקו. הם קיבלו מסר ממלך מרוקו שאמר בו כי ישמח לארח אותם. מחוסרי הדיור אמרו שאם לא ימצא להם פיתרון ייעברו לשם, כי עדיף להם לגור במדינה ערבית מאשר במדינה גזענית.

* ערב יום העצמאות ה-50 לרפובליקה של הודו, הזהיר הנשיא ההודי מפני תסכולם של מיליוני אזרחים הנותרים בעוני ובבורות, בעוד שכלכלת השוק ההודית צומחת במהירות ויוצרת שכבה צרכנית של מתעשרים חדשים. "מחצית מחברתנו מתענגת במשקאות מבעבעים ובעוד המחצית השנייה נאלצת לשתות מים עכורים מתוך כף ידה", אמר הנשיא בראיון לטלוויזיה והוסיף "הישמרו מפני זעמם של האנשים הסובלים והסבלניים". הנשיא ההודי ניצל את הניאום השנתי שלו כדי להעלות את נושא הפערים הגדולים בחברה ההודית. תפקידו של הנשיא בהודו אמנם טקסי בעיקרו, אך כנשיא ראשון מקרב כת נחותה, יש לדבריו משמעות סמלית רבה. יום העצמאות נחוג בצל התרעות על פיגועים שעלולים לבצע איסלאמים קיצונים הנתמכים כל ידי פקיסטאן. איסלאמים קיצונים קראו לחברי קהילתם לראות ביום העצמאות יום שחור.

* העם הבלגי הוא הגזעני באירופה. כך עולה מסקר שהקיף את 15 מדינות הקהילה האירופית ושפורסם בסוף השבוע: 22 אחוז מהבלגים הציגו את עצמם כגזענים מאוד. במקום השני בסולם הגזענות נמצאת צרפת (61 אחוז) ואחריה אוסטוריה (41 אחוז), איטליה (9 אחוזים), גרמניה ובריטניה (8 אחוזים), יוון (6 אחוזים), הולנד וספרד (4 אחוזים) "הסקר המקיף מאשר את החשש שהגזענות מקננת באירופה", אמר ז'ק סנטר, נציב הקהילייה, על מימצאי הסקר. מחתך הגילים של הנסקרים עולה, כי מרבית הגזענים הם משיכבת הגיל 55 ומעלה.

* ועדת הכספים של הכנסת אישרה בשבוע שעבר תקנות חדשות, המאפשרות למשרד הפנים להעלות בעשרות אחוזים את האגרה הנגבית מאזרחים ומתושבי קבע, המבקשים להביא לישראל את בני משפחותיהם באמצעות נוהל איחוד משפחות. לפי התקנה החדשה, יהיה גובה האגרה לאזרח 1,325 במקום 135 שקל, ולתושב קבע

2,325 שקל במקום 500 שקל. ההתייקרות תיכנס לתוקפה בתוך 45 ימים. מרבית המגישים בקשות לאיחוד משפחות הם ערבים ישראלים, או תושבי מזרח ירושלים בעלי מעמד של תושב קבע. עקב כך טוענים באגודה לזכויות האזרח, כי העלאת המחיר החדה נועדה להקשות על ערבים ישראלים להביא לארץ את בני משפחותיהם, ולממש את זכותם לאפשר להם לקבל מעמד בישראל. עו"ד מונה אלח'טיב מהאגודה לזכויות האזרח, שנכחה בדיון בוועדת הכספים, אמרה כי "אין סיבה להעלות באופן כה משמעותי את תעריפי האגרה". לדבריה, זו פעולה נוספת של שר הפנים לפגוע בזכויותיהם של ערבים ישראלים. האגודה לזכויות האזרח שוקלת לעתור לבג"ץ בעניין זה. ממשרד הפנים נמסר כי התקנה תיכנס לתוקף רק לאחר ששר הפנים יחתום עליה, דבר שטרם נעשה.

* בדיקות די-אן-איי שגרתיות, שנערכו במשך השנה האחרונה בשבע מעבדות בבריטניה, העלו ממצא מדהים: האבא של אחד מכל שבעה ילדים שנבדקו - אינו אביו הביולוגי. "זה מפתיע איך אמהות טעו לגבי האיש שהן היו סבורות שהוא אבי הילד שלהן", אמר דיוויד שרון, דובר מכון "סלמארק" - אחת המעבדות הגדולות בבריטניה שהשתתפו במחקר. "סלמארק" מבצעת יותר מ-10 אלפים בדיקות די-אן-איי בשנה, חלק פרטיות ורובן לפי בקשות של בתי-משפט או סוכניות לאימוץ ילדים. בחלק מהמעבדות הקטנות יותר שהשתתפו במחקר נתגלה כי רק אחד מכל עשרה אבות אינו אביו הביולוגי של ילדו. הממצאים מהווים חלק מתוצאות מחקר של עובדים סוציאליים בבריטניה. החוקרים הביעו חשש שהממצא המפתיע עלול לגרום לטרגדיות משפחתיות: משברים נפשיים אצל הילדים וגילויי כעס אצל הגברים המרומים. תוצאות אלה, אגב, מאששות תיאוריה מחקרית שפירסם ד"ר רובין בייקר בספרו "מלחמות הזרע". ספר שעורר סערה בבריטניה לפני יותר משנה.

* התמורות שהתחוללו בחברה הערבית בישראל למן 1948 ועד עצם היום הזה, לא פסחו על האישה הערבית בעיר ובכפר. תמורות אלה אינן שוות בכל האזורים ובכל העדות והקבוצות. אין ספק, שהאישה הערבית סיגלה לעצמה מהר יותר את מנהגי העיר שהיא חיה בקרב תושביה, בעוד שהכפריות שחיות בחברה סגורה, בדרך כלל, היו נתונות פחות להשפעה של המודרניזציה ולשינויים החברתיים שהתחוללו בחברה

אחרי 1948. קיים גם שוני בולט בין החברה הערבית הנוצרית לחברה המוסלמית ושוני בולט עוד יותר בחברה הדרוזית. התמורות שחלו בחברה הערבית ראשיתן במגע עם החברה המערבית. מאז 1948 ואף לפני כן - לא היה עוד צורך בנסיעות לארצות אירופה ואמריקה כדי לתהות על קנקנה של התרבות המערבית ומנהגיהם ותרבותם. גם התפתחות אמצעי התקשורת תרמו רבות להשפעה על החברה המערבית. התנועות לשחרור האישה - גם הן תרמו את חלקן. ניתן לציין מספר גורמים שהיתה להם השלכה על קביעת מעמד האישה בחברה ובמשפחה הערבית:

- התערעורת המבנה החברתי

- מסורתי והיווצרות תאי משפחה מצומצמים על בסיס חברתי חדש

- התרחבות החינוך וההשכלה.

- התערבות המחוקק בקביעת מעמד האישה.

- מבנה התעסוקה של המשק הערבי

- הן בעיר והן בכפר

- ומעבר מחקלאות לענפי מקצוע אחרים.

- יציאתן של נשים לעבודה מחוץ למשק ביתן.

מצבה של האשה הערבית השתנה הן מן ההיבט החברתי והן מן ההיבט הכלכלי בשל המגע היומיומי של האשה הערבית עם החברה הישראלית ובמיוחד עם העיר על כל המתרחש בה ועל כל גילוייה. האישה הערבית ולא דווקא העירונית אינה עוד סגורה בביתה - היא יוצאת לשוק, מקבלת טיפול רפואי בחוץ, היא יולדת בבתי חולים, מבקרת בתחנת אם וילד, קונה ומוכרת בעיר והצעירות לומדות בבתי ספר מחוץ למקום מגוריהן, באוניברסיטאות המרוחקות מביתן. עובדות בחוץ ונפתח אף צוהר רחב לתרבות המערבית ע"י אמצעי התקשורת השונים. התמורות הללו התחזקו בעקבות פיתוח הכפר ועלית רמת החיים בו ע"י אספקת מי שתיה, חשמל, דיור וריהוט מודרני, אורח חיים זה הרחיק את האישה מן החיים המסורתיים השגרתיים וקירב אותה לחיים דינמיים יותר הקרובים לאורח החיים המערבי והמתועש. התמורות האמורות גרמו גם לשינויים בלבוש המסורתי של החברה. תהליכים אלה הביאו גם לשחרור האישה מבחינה כלכלית וצימצום תלותה באביה ובבעלה. מקצוע ההוראה היה הראשון שמשך אותה, ואולם המשכילה הערבית החלה לחדור בהדרגה לענפי תעסוקה אחרים כגון אחיות ופקידות במשרדים ממשלתיים וציבוריים. האישה

הערבית יוצאת לעבודה בבתי חרושת ובחקלאות ובישובים היהודיים . עבודות אלה נתנו לאישה עצמאות כלכלית והפכו אותה לשותפה בקיום המשפחה ופרנסתה שלא כמו שהיתה בעבר - נטל כלכלי על אביה ועל בעלה. ברם, זוהי מטבע שהפך האחד שלא הוא עצמאות כלכלית של האישה והפך האחר מביא את ההורים למנוע מהבת ללמוד כדי שתצא לעבודה ותשפר את התנאים הכלכליים של המשפחה שכן גם עבודת הבנות הביאה לשיפור ולביסוס כלכלי של משפחות רבות .

* רוב הישראלים שקיבלו בשנים האחרונות אשרת הגירה לארה"ב ועזבו את ישראל אינם ילידי ישראל . כך עולה מבדיקה שערכה שגרירות ארה"ב בת"א . מדי שנה מעניקה השגרירות אשרות הגירה ל-1200 עד 1400 ישראלים. 600 מקבלי האשרות זוכים בהגרלת ה"גרין קארד" (אישור עבודה בארה"ב) , הנערכת מדי שנה, והשאר הם ישראלים שהגישו בקשות לאשרת הגירה וקיבלו אותה . על - פי הבדיקה, רק 100 מתוך 600 הישראלים שזכו ב"גרין קארד" בהגרלה שנערכה השנה, הם ילידי ישראל. השאר עלו לישראל מרוסיה, מאוקראינה וממדינות אחרות. גם בקרב אלה שמקבלים בשנים האחרונות אשרות הגירה מחוץ להגרלה, גדול בהרבה מספר העולים ממספר הצברים. השגרירות סירבה למסור מה היחס בקרב מבקשי האשרות .

* שר החוץ של וונצואלה אמר אתמול שההצפות והשטפונות בארצו גרמו למותם של כ - 5000 בני אדם. בוונצואלה האשימו אתמול את הממשלה שלא היתה מוכנה להתמודד עם האסון. רשויות ההצלה האזרחיות אמרו, שהם ספרו לפחות 700 גופות, אבל מניין ההרוגים יעלה כנראה, כי התקווה למציאת נעדרים כמעט אפסה. ארגון הצלב האדום הערך, שבין 100 אלף ל-250 אלף בני אדם נותרו חסרי בית. צוותי הצלה הגיעו גם לכפרים נידחים במדינה. שר ההגנה אמר שכ - 50 אלף בני אדם פונו מאזור החוף הצפוני, שספג את הפגיעה הקשה ביותר - אבל החלק הקשה יהיה חפירת עשרות מקומות היישוב שנקברו תחת טונות בוץ וסחף . הנזק מהשטפונות העזים מוערך בשני מיליארד דולר, לבתי עסק ולבתים פרטיים. הרשויות מעריכות שלפחות 200 אלף מקומות עבודה אבדו, בגלל הרס מפעלים וחורבן כבישים וגשרים. מספר ההרוגים הגדול עודד ביקורת כלפי הנשיא בטענה שהיה טרוד מדי במשאל העם על החוקה החדשה, ולא נקט אמצעים מתאימים להתמודדות עם האסון. קרן היסוד,

העוסקת בגיוס כספים למען ישראל בקרב יהודים בעולם, מתכוונת לשלוח בתוך יומיים טונה תרופות וחיסונים לנפגעי השטפונות בוונצואלה.

* הקיבוץ הוא כינוי לקהילה כפרית שיתופית שהיא גם אגודה שיתופית להתיישבות חקלאית ותעשייתית בישראל. חיי הקיבוץ מושתתים על שותפות מלאה, המקיפה את כל תחומי החיים: משק, חברה, תרבות, חינוך וכו', כשהבעלות על אמצעי הייצור, הצריכה, החינוך, המנהל והשירותים משותפים. קיבוץ הוא אפוא קומונה וולונטארית ומקיפה. העיקרון שעליו מושתתת השותפות הזאת הוא, שמכל חבר מצפים כי יתרום לקיבוץ בעבודתו ובפעולותו, לפי יכולתו וכשרונותיו, והקיבוץ מצדו משתדל לספק לכל חבר את צרכיו החומריים והרוחניים, לפי יכולתו הכלכלית ורמת החיים של הקיבוץ. ראשיתו של הקיבוץ בתקופת העלייה השנייה (1904-1914), עם ייסודה של דגניה, הקבוצה הראשונה ב-1909. התנופה להקמת קיבוצים רבים החלה בתקופת העלייה השלישית (1919-1923) שאנשיה הושפעו ממלחמת העולם הראשונה ומן המהפכה הרוסית (1917). רוב הקיבוצים הוקמו על ידי יוצאי תנועות הנוער של "השומר הצעיר", "תנועת החלוץ", "הנוער העובד" וכו'. בראשית דרכם עבדו חברי הקיבוצים בעבודות בניין, עבודות ציבוריות, סלילת כבישים וכו'. במרוצת השנים התגבשו המסגרות הארציות התנועתיות כגון: "הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר", "הקיבוץ המאוחד", "הקיבוץ הדתי" וכו'. בשנות השלושים נהיה הקיבוץ לצורה הראשית של הגשמת הציונות ושל ההתיישבות היהודית החקלאית בפלשתיין. ההתיישבות הקיבוצית היא יצירה ישראלית מקורית. הרעיון הקיבוצי הוא פרי השפעות רבות של הקומונה הדתית ברוסיה ובארצות הברית. בתור גוף חי ומתפתח, חלו בקיבוץ במשך הזמן תמורות רבות בכל תחומי החיים. מכאן שלא דומה קיבוץ אתמול לקיבוץ של היום, וזה של היום לא ידמה לזה של מחר. ללא ספק החיים בקיבוץ דרשו ודורשים הכשרה רעיונית וחינוכית. מערכת הערכים העיקריים המונחים ביסוד החיים בקיבוץ הם: עבודה ויצירה, חלוציות, שוויון, דמוקרטיה, ערבות הדדית, כשיסודות רעיוניים ציוניים - לאומיים וסוציאליסטיים תופסים מקום חשוב ביותר. הקיבוץ תרם רבות בפיתוח ישראל בעילותו בשטח החקלאי והתעשייתי. הוא תרם ליצירת מקורות פרנסה, לקליטת עלייה, לתרבות, חינוך וביטחון בהיותו נושא משימות לאומיות וחברתיות. הקיבוץ הוכיח את עצמו הן כמכשיר מפואר למילוי

משימות לאומיות וחברתיות והן כמסגרת חיים בעלת ערך בפני עצמה. אוכלוסיית הקיבוץ מונה 125 אלף נפש (1985) ומהווה רק 3% מכלל האוכלוסייה בישראל ו-22% מכלל האוכלוסייה הכפרית שם.

* פחות ממחצית הקיבוצניקים מאמינים בהמשך קיומו של הקיבוץ. כך עולה מתוצאות מחקר, שנערך על ידי המכון לחקר ולימוד הקיבוץ באוניברסיטת חיפה. במחקר השתתפו כ-6500 חברי קיבוץ מ-54 קיבוצים ברחבי ישראל מגיל 61 ומעלה. מניתוח התוצאות עולה, כי רק 24% מהקיבוצניקים מאמינים בהמשך קיומו של הקיבוץ, 23% אינם מאמינים בכך, והאחרים -53% - לא גיבשו דעה בנושא. בעניין זה, הקיבוצניקות פסימיות יותר: 73% מהן מאמינות בהמשך קיומו של הקיבוץ, לעומת 74% מהגברים. נקודת אור במחקר: 70% מהקיבוצניקים מרוצים מאוד מחייהם בקיבוץ.

* התנועה הקיבוצית אומרת כי בכוונת משרד ראש הממשלה להוציא את כל מפעלי הקיבוצים ממפת העדיפות הלאומית לעניין תעשייה. אנשי התנועה מסרו לכתבתנו שולמית שמרלינג כי על פי הצעת משרד ראש הממשלה, רק מפעלים בתחומי רשויות מקומיות עם רמת אבטלה גבוהה ורמה סוציו אקונומית נמוכה יהיו זכאים למענקים, ולא מפעלים של קיבוצים. המשרד יביא בימים הקרובים את ההצעה לאישור ועדת השרים לכלכלה. יושב ראש איגוד התעשייה הקיבוצית, אורי אשכולי, אמר כי התכנית החדשה תפגע גם בתושבי ערי הפיתוח, שכן רבים מתושביהן עובדים במפעלי קיבוצים.

* השחקן ניק נולטה אישפז את עצמו במוסד גמילה בקונטיקט - כך אישר אתמול דוברו הרשמי. נולטה, בן 61, הכניס עצמו למוסד ב-14 בספטמבר, שלושה ימים בלבד לאחר שנעצר ע"י משטרת לוס אנג'לס באשמת נהיגה תחת השפעת סמים או אלכוהול. "ניק נולטה אישפז את עצמו בבית החולים "סילבר היל" על מנת לקבל עצה ויעוץ להם הוא זקוק כרגע לפי דעתו", אמר דוברו, פול בלוך. "הוא יישאר במוסד עד כמה שירגיש שהדבר הכרחי", הוסיף. דוברו של נולטה ציין כי מטרת כניסתו של השחקן למוסד הגמילה היא טיפול בבעיית האלכוהול שלו, ואולם

השוטרים שעצרו אותו ב-11 בספטמבר כשהוא מזוגג על הכביש ליד ביתו שבמאליבו, לא היו בטוחים שמדובר היה באלכוהול. תוצאות בדיקת הדם שערכה המשטרה לנולטה, עדיין לא פורסמו. באותו מוסד הגמילה בו התאשפז נולטה, טופלו במהלך החודשים האחרונים ידוענים כגון בילי ג'ואל, מריה קארי ודיאנה רוס. בית החולים מוגדר כמרכז לטיפול פסיכיאטרי וגמילה מסמים.

* קשישה יפנית שעל פי היפנים היא האשה הזקנה בעולם חגגה אתמול 115 סתווים, לא פחות ולא יותר. אבל קמטו הונגו המתגוררת בעיר הדרום מערבית, קגושימה, לא הצליחה להתעורר ולחוג את יום חגה. " היא ישנה שינה עמוקה מאז 2 לפנות בוקר, אולי זה מההתרגשות אחרי שבאו לראות אותה אתמול הרבה מבקרים במהלך יום 'כבוד את הקשיש'", ניסתה אתמול להסביר בתה של הקשישה, שיזואי קוראוצ'י. קוראוצ'י, פעוטה בת 78, סיפרה שאמה נולדה ב-1887. עוד הוסיפה כי בימים אלו דבקה אמה בדרך חיים ייחודית לפיה היא ערה יומיים ברציפות ואז ישנה יומיים ברציפות. אולי מדובר בסגולה לאריכות ימים, אבל זה בטוח סגולה להפסיד את יום ההולדת - לפחות במקרה של הונגו. על אף שהיא איננה מסוגלת ללכת לבד, ללא עזרה, נהנית הונגו משירה וריקוד (באמצעות הידיים בלבד). יש משהו באיים היפנים שגורם לאנשים להאריך ימים. גם הגבר הזקן ביותר בעולם מתגורר ביפן. יוקיצ'י צ'וגאנג'י חגג לאחרונה את יום הולדתו ה-113. צ'וגאנג'י מתגורר בפוקוקה. גם פוקוקה וגם קגושימה ממוקמות באי היפני המרכזי - קיושו. כך שאם אתם מגיעים ליפן זמחליטים להשתקע, קיושו זה מקום לא רע בכלל, מבחינת תוחלת חיים בכל אופן.

* כ-25 אחוזים מהסקוטים מודים כי הם מחזיקים בעמדות גזעניות; כך עולה מסקר חדש של הממשלה המקומית בסקוטלנד. יותר ממחצית הנשאלים הביעו חשש מפני הגירה של בני גזעים אחרים לסקוטלנד. הסקר פורסם אתמול לקראת פתיחתו של קמפיין נגד גזענות בסקוטלנד, שמטרתו לעורר את המודעות לעמדות גזעניות ולמעשי איבה על רקע גזעני. בבי.בי.סי דווח כי בסקר השתתפו יותר מ-1,000 סקוטים בגילאי 16 ומעלה. כ-79% מהנסקרים העידו על עצמם שהם מסבירי פנים וידידותיים כלפי אנשים שבאים מתרבויות שונות. כן נמצא כי כמעט מחצית מהמשיבים נחשפו

להתנהגות גזענות, רובם כעדים וכעשירית מהם כקורבנות. לפי נתוני המשטרה, בסקוטלנד נרשמות כ-3,000 תקריות גזעניות מדי שנה – והמספר עולה בהתמדה. הקמפיין החדש ינסה להתמודד עם הבעיה, תחת הסיסמא: "סקוטלנד אחת, תרבויות רבות".

* בריטניה ואיטליה הכריזו על תוכנית לבלימת ההגירה הבלתי חוקית ממדינות הבלקן ואיימו ב"צעדים חריפים" נגד כנופיות המברחות ומוכרות בני אדם למערב היבשת. במאמר משותף שהתפרסם אתמול בעיתון "אובזרוור", כותבים ראש ממשלת בריטניה ועמיתו האיטלקי שבכוונתם לפעול להקשחת הענישה באירופה כלפי מה שכינו "סחר בבני אדם". לדבריהם, רק בעשרת החודשים הראשונים של השנה שעברה הסתמנה למערב אירופה – דרך בוסניה – יותר מ-50 אלף מהגרים לא חוקיים – שרבים מהם באים מסין, עיראק ומזרח אירופה. באו"ם מעריכים שדרך בוסניה מגיעים לאירופה כ-10% מכלל המהגרים הלא חוקיים. השניים גילו שיתגברו את כוחותיהם בבוסניה בשוטרים וחיילים כדי לסייע בפיקוח על הגבולות. הודעתו של רה"מ הבריטי נתמכה בדברים שאמרה אתמול תת-השרה הבריטית לענייני הגירה. היא אמרה לרשת הטלוויזיה "סקאי": "אנו זקוקים לפעולה מתואמת בין ארצות האיחוד האירופי משום שאין ספק שאנו עדים לעלייה ניכרת בהיקף הפעילות הנעשית בידי כנופיות של פשע מאורגן, מסוג הכנופיות שסוחרות בסמים ושכיום סוחרות בבני אדם- גברים, נשים וילדים, לכן עלינו להגביר את התיאום המודיעיני ולהגדיל את מספרם של קציני הקישור וההגירה מכל ארצות האיחוד הפועלים עם סוכניות גבול בבלקן". האופוזיציה השמרנית בבריטניה, שניסתה לעשות הון פוליטי מהעלייה בהגירה הבלתי חוקית, פסלה על הסף את היוזמה החדשה. "זה מסתכם בסופו של דבר בכך שנפרוס אנשי צבא ופקידי הגירה, בשעה שאיננו מסוגלים לפקח על גבולותינו", אמרה דוברת השמרנים לענייני פנים. היא אמרה שהיא ושר הפנים יעלו את הצעותיהם בכינוס שרי האיחוד שיתקיים השבוע בשטוקהולם. שרי החוץ של בריטניה ואיטליה ציינו שכל מדינות האיחוד מתמודדות היום עם בעיית ההגירה הבלתי חוקית, אבל לאיטליה ולבריטניה בעיות ייחודיות משלהן. ביוני אשתקד נמצאו 58 גופות מהגרים סינים שנחנקו למוות במשאית בנמל דובר. איטליה חשופה להגירה בלתי חוקית בגלל חופה הארוך בים האריאטי. ראש הממשלה הבריטי עומד מאחורי

הצעות חדשות להקל על ההגירה החוקית לאירופה לעובדים מיומנים, תפנית חדה במדיניות הבריטית זה 30 שנה שקראה לקליטת "אפס מהגרים", כותב ה "אובזרוור". בתוך כך דווח אתמול מפאריס, כי עשרות מהגרים בלתי חוקיים התבצרו בכנסייה בעיר בדרישה להעניק להם מקלט מדיני כפי שהובטח להם, לדבריהם, על ידי הממשלה. המהגרים אמרו כי לא יעזבו את כנסיית סאן ברנארד בעיר עד ששר הפנים יסכים להיפגש איתם ולדון בבקשת המקלט המדיני שהגישו.

* האוכלוסיה בהתנחלויות גדלה בשנה שעברה ב -8% (פי שלושה משיעור הגידול בישראל) והגיעה עד ל -172,200. כך עולה מדו"ח שפרסמה תנועת "שלום עכשיו". נתוני הדו"ח מבוססים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנה שעברה שהתפרסמו עתה. לפי נתוני הדו"ח של שלום עכשיו קטנה האוכלוסיה לפני שנתיים ב -18 יישובים. היישובים שבהם קטנה האוכלוסיה הם יישובים בבקעת הירדן ו/או יישובים חילוניים. רוב יישובים שגדלו בצורה משמעותית בשנה זו הם יישובים חרדים, או דתיים. בארבעת היישובים הגדולים שבירושלים רבתי חיים כ -50 אלף נפש. יצויין כי נתוני הלמ"ס שעליהם מבוסס דו"ח שלום עכשיו מפגרים ב -13 חודש, ואין בהם התייחסות לאוכלוסייה בעשרות מאחזים ושכונות חדשות המכונות "הרחבות" שהוקמו במהלך השנה שעברה.

* על פי נתוני המוסד לביטוח לאומי בישראל, מספר העניים, בהגדרה המקובלת, מונה יותר ממליון בני אדם, בהם 440 אלף ילדים. רובם המכריע הם חרדים וערבים, במיוחד בדואים. הסיבה העיקרית לעוני היא העובדה שלעניים יש הרבה יותר ילדים מאשר לאלה המתחמקים מההגדרה הלא חביבה הזאת. השיטה הקיימת של קצבאות הילדים מעוררת דווקא את העניים להרבות בילודה ונוצר מעגל קסמים שלילי. ככל שגדל מספר ילדיו של מי שאין לו מקצוע ועבודה, כך גדלה ההכנסה מקצבאות הילדים. ככל שעולה מספר הילדים מחמיר, בעצם, מצבו הכלכלי. בתוך המיליון נכללים גם אחרים - קשישים שאין להם פרנסה מסודרת, משפחות חד הוריות, עולים חדשים ומובטלים. רוב העניים מתרכז באזורי: בני ברק, ירושלים, טבריה ועוד, בהן יש ריכוז גדול של חרדים. למרות שהעוני של החרדים הוא מתוך בחירה, יש מקום לנסות ולחלץ את חלקם מתוכו. לשם כך צריך לשנות את שיטת קיצבאות הילדים

ולשלם להורים פחות על כל ילד מעבר לשלישי. יש להגביל את מספרם של הזכאים לתשלום עבור "תורתם היא אמונתם". במקביל יש לאפשר לחרדים החפצים בכך, לעבור הכשרה מקצועית והתאמה למקצועות הטכנולוגיים הנדרשים ובכך להפוך אותם לגורמים פעילים ולעזור להם לקיים רמת חיים סבירה. חובה על הממשלה הישראלית ליצור איזורי תעשייה ליד ריכוזי הבדואים בנגב, לשתף אותם בחממות הטכנולוגיות והעסקיות, להקים מרכזים להכשרה ולהסבה מקצועית ולהעלות את רמת ההוראה ובתי הספר. כל זה נכון גם ביחס לריכוזי הערבים במשולש ובגליל. מעבר לבעיית מליון העניים, הבעיה החמורה היא מליון האזרחים הנמצאים על גבול קו העוני, שחלקם מובטל, למרות שיש להם תואר אקדמי והם בעלי מקצוע מיומנים. הבעיות האמיתיות של היברה הישראלית טמונות כאן ובמליון השלישי הנמצא סמוך לקו העוני אבל חושש מהעתיד. השכבות החלשות סובלות מכניסת עובדים זרים המתחרים איתם בשכר נמוך יותר בעבודות הפשוטות. אולם הסכנה הגדולה יותר מרחת מעל פרנסתם של מעמדות הביניים שחלקם נמצא במצב כלכלי סביר.

כדי לחסל את העוני בישראל צריך לנקוט בשורה של פעולות משולבות. הצעד הראשון חייב להיות הורדה מהירה ודרסטית של ריבית החובה ופיחות של כ-15% של השקל. ייקור היבוא יגדיל את כושר התחרות של היצרנים המקומיים בחו"ל וגם מול היבוא בפנים. הורדת הריבית תעודד את הפעילות של הסקטור העיסקי. כל הרפורמות הכלכליות עשויות לפתור את בעיית העוני בישראל.

* משפחות ישראליות שהחלו בהליכים לאימוץ ילד מרומניה ולא יכלו להשלים את האימוץ יוכלו לקבל עתה את הילדים. זאת לאור חתימת ישראל ורומניה כל הסכם אימוץ בינארצי. המשא ומתן בין המדינות נמשך כחודשיים, בהשתתפות משרד המשפטים ומשרד העבודה והרווחה הישראליים. ההסכם קובע, כי הרשות המרכזית לאימוץ הבינארצי בישראל והוועדה לאימוץ ברומניה יתאמו את הפעלת האימוץ הבינארצי בין המדינות בהתאם לאמנת האג משנת 1993, הקובעת הגנה על הילדים בשיתוף פעולה לגבי אימוץ בינארצי. האימוץ ייעשה גם בכפוף לחוק האימוץ הרומני ולחוק האימוץ שהתקבל בכנסת הישראלית, והמסדיר בישראל את האימוץ הבינארצי. יצוין, כי מהפכת האימוץ הבינארצי תיכנס לתקוף בישראל בעוד שבועיים. על פי התיקון, ייפסק המונופול שהיה עד כה למדינה על אימוצים בחו"ל ואלה יבוצעו

באמצעות עמותות שיוקמו למטרה זו. משרד העבודה והרווחה יהיה אחראי אך ורק על רישוי העמותות והפיקוח עליהן. רק עמותות שיעמדו בתנאים המחמירים שנקבעו בחוק יוכלו לעסוק באימוץ, והן יעבדו מול רשויות אימוץ בחו"ל. העמותות יהיו מוסדות ללא כוונת רווח, והתשלום שיגבו תמורת ביצוע האימוץ יהיה עבור הוצאות האימוץ בפועל. תשלומים אלה יהיו בפיקוח משרד העבודה והרווחה. מטרת החוק החדש היא להבטיח, כי כל אימוצי חו"ל יבוצעו רק על פי חוק, ולצמצם את התופעה של אימוצים בלתי חוקיים.

* מליוני גרושים אנגלים יזכו כנראה להתחתן מחדש, הפעם בברכת הכנסייה האנגליקנית. חוקי ההנחיה החדשים, שנכתבו בהנחיית אחד הבישופים, יובאו לאישורה הסופי של הכנסייה בשנה הבאה. לפי ההצעה החדשה, יותר לזוגות להינשא מחדש בכנסייה האנגליקנית, בתנאי שאין להם התחייבות נוספת מהנישואין הקודמים. מבקרי ההצעה מאשימים את הבישוף שהכין את ההצעה במכירת נשמתו, למען התקווה להרחיב את מעגל קהילותיהם המידלדלות. הבישוף שהכין את ההצעה ניסה להגן על עצמו ואמר: "אני לא חושב שאני לא הפכתי את עורי לעולם של היום. אני לא מאמין שזה כיפוף חוקים. זה ניסיון למצוא דרך נאותה לשמור את ערכינו בעולם של היום ומסמך ההצעה הוא ניסיון לעדכן את ערכי הכנסייה". אנשי כנסייה בריטים אחדים כבר קיבלו את הזכות לקיים טקסי נישואין שניים. בעיני שלישי מהכמרים, זהו פתרון נאה. ואולם לא כולם זוכים להזדמנות שנייה.

המסמך החדש, "נישואין בכנסייה לאחר גירושין", יגדיל את הפער בין הנוצרים הפרוטסטנטים לנוצרים הקתולים, דווקא כאשר הם מנסים לשתוף פעולה. בהתקרב "שבוע הנצרות המאוחדת", צפוי המסמך לעכב את מאמצי ההתקרבות בין נוצרי העולם.

* יותר ממחצית השרים שיכהנו בממשלה הישראלית החדשה יהיו ממוצא מזרחי. זהו הישג חסר תקדים. הם ימלאו תפקידים בכל הדרגים: בדרג הבכיר, בדרגים הבינוניים, וגם בדרגים הזוטרים. הייצוג המזרחי בממשלה מהווה נקודת שיא במגמה של עלייה עקבית בייצוג הפוליטי של המזרחים. הוא עומד בניגוד גמור לייצוגם הזעום בשנות ה-50 וה-60. ייצוג של יותר מ-50% של המזרחים בממשלה היום עולה בהרבה על

ייצוגם באוכלוסייה – 37% מכלל אזרחי ישראל (כולל ערבים) – ועל ייצוגם בקרב ציבור הבוחרים – רק כשליש. להישגים אלה הגיעו המזרחים הודות למהפך שחל במעמד מעולים לוותיקים. סייעו לכך גם תהליך הדמוקרטיזציה של המשטר, ושיטת הבחירות המאפשרת לתרגם עוצמה מספרית לייצוג פוליטי. האם ייצוג פוליטי של "ישראל השנייה" מעיד על הצלחת כור ההיתוך ועל סיום ההגמוניה האשכנזית בפוליטיקה ובחברה? ספק רב. קשה לדבר על מיזוג גלויות אם לאחר יותר מיובל שנים רוב המזרחים עודם בשכבות הנמוכות וכשליש מהם הצביעו בבחירות האחרונות לש"ס. אמנם לייצוג הפוליטי המזרחי בממשלה יש את הפוטנציאל להפוך לעוצמה פוליטית ולשינוי מדיניות, אך ספק אם ניתן יהיה לממשו. הסיבות לכך הן כבדות משקל:

- רוב השרים המזרחים מייצגים מפלגות או אינטרסים לא עדתיים.
- גם שרי ש"ס מייצגים רק חלק מהמזרחים. הם שמים את כל מעיינם בהקמת סקטור חרדי-מזרחי, ויתרו על הכנסת המזרחים למעמד הבינוני. למעשה, הם בולמים שינויים במדיניות הסוציאלית.

- שינוי משמעותי של מדיניות סוציאלית הוא בסדר עדיפות משני בפוליטיקה הישראלית, ואין למזרחים עוצמה פוליטית לעשותו.

- ייצוג פוליטי איננו מהווה עוצמה, כל עוד איננו מתבטא בייצוג במכלול האליטות הביורוקרטית, המינהלית, הכלכלית, התקשורתית האקדמית והתרבותית. ייצוג המזרחים באליטות הלא-פוליטית הוא קלוש, ובמידה רבה ייצוגם באליטה הפוליטית נובע מכשלונם לחדור לאליטות האחרות. למרות הייצוג המזרחי המרשים בממשלה קץ ההגמוניה האשכנזית בישראל עודנו רחוק.

* שופט בית-השלום המחוזי בתל-אביב קיבל את הבקשה של אשה בת 83, שלא לחבר אותה למכשיר הדיאליזה. היא סובלת ממחלת כליות קשה, והמחלה שלה סופנית. בני המשפחה של החולה תומכים בבקשה של החולה. השופט ביקר בבית-החולים ונפגש עם החולה. בהחלטה אומר השופט, כי זכותה של החולה לא להאריך את הייסורים הקשים שהיא עוברת, כאשר אין תקווה להציל את חייה. שני הרבנים הראשיים של היהודים בישראל יצאו במלים קשות נגד החלטת השופט בדבר קבלת הבקשה של החולה שלא לחבר אותה למכשיר דיאליזה. שני הרבנים אמרו כי אין

לשום אדם זכות ורשות לקצר את החיים של אנשים אחרים. הם אמרו כי יתנגדו לכל חוק חדש בנושא זה.

* עולים מאתיופיה, תושבי אחד מאתרי הקרוונים, שבתו אתמול בתביעה ממשקד הקליטה לזרז את פיננים מהאתר ולהעבירם לדירות של קבע. העולים לא יצאו לעבודה, לא שלחו את ילדיהם לבית הספר, וסגרו את שערי האתר. העולים השובתים, רובם אוכלוסייה קשת יום – משפחות ברוכות ילדים, משפחות חד הוריות, קשישים ועולים יחידים – תובעים ממשדד הקליטה לזרז את פיננים מאתר הקרוונים ולהשיב את ההטבות שמשרד הקליטה לקח מהם. בהועה לעתונות שפרסם אתמול איחוד הארגונים של עולי אתיופיה נמסר כי על משרד הקליטה למצוא עבור העולים השובתים "פתרונות דיור של קבע, במקומות המתאימים להם על צרכיהם ולא פתרונות לא רציניים, שמציע משרד הקליטה". עוד נמסר כי לאחרונה, כצעדי לחץ של משרד הקליטה לפני העולים מאתיופיה מאתרי הקרוונים, הוא הפעיל סנקציות כלפי העולים – ביטל את כרטיסי הנסיעה באוטובוס שניתנו להם, צמצם את פעילות המרפאה ומשרדי מנהלי האתר, ניתק את החשמל מבית הכנסת וביטל שיעורי העשרה לתלמידים". ארגון הגג של עולי אתיופיה מחה בפני משרד הקליטה על "צעדי ענישה אלה כלפי העולים". ממשדד הקליטה נמסר בתגובה: "מאז כניסתו של שר הקליטה החדש לתפקידו התפנו כ-300 משפחות מתוך 450 המשפחות ששהו באתרים בתקופה זו". עוד נמסר, כי "לכל המשפחות הגרות באתרי הקרוונים הוצעו פתרונות שונים, שכולם נענו בסירוב. המשרד לא יפנה אף משפחה בניגוד לרצונה, המשרד ימשיך בצמצום השירותים שיינתנו באתרים, לנוכח פינני רובם המוחלט של המשפחות. עם זאת, לא ייפגע חינוך הילדים והתברואה באתרים". באחד מאתרי הקרוונים ליד העיירה נתיבות ניכרה אתמול הזנחה רבה בכל פינה. נציגות משרד הקליטה במקום נעולה זה שלושה חודשים. הקרוונים שבהם גרים אחרוני העולים מאתיופיה מתפוררים בגשם ומלאי חורים.

* כל הלא לבנים והיהודים נדרשים לעזוב את האיים הבריטיים לצמיתות עד סוף השנה. יהודים ולא לבנים אשר ישארו אחרי המועד הזה – יושמדו. כאשר יתקתק השעון בחצות, ב-31 בדצמבר הזאבים הלבנים יתחילו לילל, וכאשר הזאבים

מתחילים לילל, הם מתחילים לצוד. ראו הוזהרתם. תחי בריטניה! על החתום: מועצת הקומנדו של הזאבים הלבנים". מסר זה נחת בשבועות האחרונים בתיבות הדואר של עשרות אישים מכל המגזרים האתניים, הוא הגיע גם לכלי התקשורת ולפעילים נגד גזענות ופשיזם. בריטניה קיבלה את בשוויון נפש, אך משהתבררה סמיכותו לשני הפיגועים בריכוזי מיעוטים אתניים בשבועיים האחרונים בלונדון, נדלקו נורות אזהרה. ראש ממשלת בריטניה נרעש. הוא הבהיר כי אין מקום להשלים עם "מעשים אכזריים ומביישים אלה". לדבריו, יקצה את כל המשאבים כדי לנטרל את מסע האיבה במהירות האפשרית. לא רק שיקולים מוסריים, אלא גם אינטרסים מסחריים מחייבים את הבריטים לתגובה נחרצת. הישנות הפיגועים תפגע קשות בתדמיתה השלווה של בריטניה, דבר שעלול להרתיע תיירים. כצעד מנע צירף הסקוטלנד יארד אתרים ומוסדות יהודיים אל רשימת היעדים המועדים לפיגוע, ובמקביל גייס עשרות בלשים וקציני משטרה ליחידה ללוחמה בגזענות. המשטרה הבריטית נאלצה להתמודד עם שפע מידע ומעט ממצאים. הפיגוע הראשון אירע בשכונת השחורים והשני בשכונת המהגרים האסיאנים – לימדו כי הגזענות ממשיכה לתסוס מתחת לפני השטח. זאת, על אף חשבון הנפש הציברי שעשתה בריטניה אחרי שהתברר כי חוקרים במשטרת לונדון התרשלו במזיד בחקירת רציחתו של צעיר שחור. רוצחיו לא נתפסו עד היום. מייד לאחר הפיגוע הראשון התקבלו הודעות אנונימיות מארבע קבוצות גזעניות, שקיבלו על עצמן את האחריות עליו. המשטרה הבריטית הסכימה לנקוב רק בשמה של קבוצה אחת - "קומבט 18" (המספר 18 נגזר מראשי התיבות של אדולף היטלר). זוהי קבוצה פשיסטית נואו נאצית ותיקה, שלקחה אחריות גם על הפיגוע השני. "הזאבים הלבנים", היא אחת הקבוצות הפחות ידועות מביין שנים עשר הארגונים הימניים קיצונים שפועלים בבריטניה. המוכרת ביותר היא "החזית הלאומית", שנוסדה ב-1967. בשיאה, בשנות השבעים המוקדמות, היא מנתה 17500 חברים, אך מאז דעך מספר חבריה בהתמדה. יצויין, שבבריטניה אין חוק שאוסר הסתה גזענית. המאבק נגד אלה שמפיצים דברי שנאה, מתבססת על סעיפי החוקה שאוסרת הפרת סדר ציבורי ופגיעה בפרט. הגופים היהודים, שניסו לפעול לחקיקת חוקים המגבילים גזענות, נכשלו במאמציהם.

* היועץ המשפטי לממשלה הישראלית הורה למשטרה לחקור את מפעילי אתר

האינטרנט "עבודה עברית", אשר מרכז ומפרסם שמות של בתי עסק שאינם מעסיקים ערבים. מטרתו של האתר היא לעודד עסקים להעסיק עובדים יהודים בלבד. את האתר מפעיל עדי גינזבורג, יזם פרטי מגבעת שמואל, שמסתייע, לדבריו, במטה פעולה מסודר. גינזבורג מסר לפני כחודש כי פעולת האתר ממומנת מכיסו ובאמצעות תורמים. לדבריו, "דרוזי שעשה צבא ומועסק במקום כלשהו לא ימנע את הכנסתו של העסק לרשימה".

עו"ד אלחאן נחאס דאוד, היועצת המשפטית של מרכז "מוסאוא" לזכויות האזרחים הערבים, פנתה ליועץ המשפטי ולמפכ"ל המשטרה, ודרשה מהם להעמיד לדין את מפעילי האתר, בחשד להסתה לגזענות ולעבירה על חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, האוסר אפליה בהעסקה. השבוע הודיעה עו"ד מיכל רפאל בוכהנדלר, קצינת ייעוץ וחקיקה במדור התביעות של המטה הארצי במשטרה, כי היועץ המשפטי לממשלה החליט על פתיחה בחקירה של הפרסומים באתר, בגין חשד לעבירה של הסתה לגזענות. ראש לשכת מפכ"ל המשטרה הודיעה לעו"ד דאוד, כי חקירת האתר הועברה לטיפול ראש אגף המבצעים במשטרת ישראל. מפעיל האתר דחה בחודש שעבר את הטענה, לפיה מדובר בפעילות לא חוקית המעודדת אפליה. "מטרתנו היא לעשות טוב. הכוונה הראשונה היתה למצוא מקומות עבודה למובטלים בעם ישראל. לא אכניס לאתר בתי עסק שמעסיקים פלסטינים בניגוד לחוק, אבל בהחלט נאמר לאנשים שמעסיקים רק יהודים 'כל הכבוד, אנחנו רוצים לפרסם אותך'". עם זאת, במטה "עבודה עברית" לא פסלו אז את האפשרות שבעלי העסקים יתלו שלטים בכניסה, ובו יציינו כי אינם מעסיקים ערבים.

* בהשפעת המיתון והמצב הבטחוני נרשמה ירידה של 10% ביציאות ישראלים לחו"ל מתחילת השנה. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2002 נרשמו 2.66 מיליון יציאות ישראלים לחו"ל לעומת 2.95 מיליון יציאות בתקופה המקבילה, כך עולה מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. עוד עולה מנתוני הלמ"ס כי בחודש יוני השנה נרשמה נקודת מפנה במגמת הירידה ביציאות הישראלים, דהיינו מעבר מקצב שינוי שלילי לקצב שינוי חיובי. בארבעת החודשים יוני עד ספטמבר נרשם קצב גידול של כ-1% במוצע לחודש. זאת לאחר קצבי שינוי שליליים שנרשמו ב-12 החודשים קודם

לכן. מבצע "חומת מגן" גרם לירידה חדה במספר היציאות של ישראלים לחו"ל בחודש אפריל לרמה של 222 אלף יציאות, בהשוואה ל-299 אלף במוצע לחודש, בשלושת החודשים הראשונים של השנה, ירידה של 26%-כ. 86% מכלל הנוסעים יצאו לחו"ל דרך האוויר, 11% פחות מאשר בתקופה המקבילה אשתקד. בדרך היבשה יצאו 304 אלף ישראלים, בהשוואה ל-314 אלף בשנת 2001, ירידה של 3%. 59% מהתנועות בדרך היבשה נרשמו במעברי הגבול לירדן. יתרת התנועות בדרך היבשה נרשמה במעבר הגבול בטאבה. עיקר היוצאים הם מקרב ערביי ישראל. התנועה דרך מעבר רפיח כמעט ופסקה כליל. במספר היציאות לירדן נרשמה ירידה של 16% ובמספר היציאות למצרים - עלייה של 25%. על כך מסרה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על סמך נתונים המבוססים על רישום תנועות הישראלים בגבולות.

* הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פירסמה היום את ממצאיה מסקר שבדק הוצאות משק בית לגבי 12 הערים הגדולות בישראל ב-2001. מהנתונים עולה כי ההוצאה הגבוהה ביותר לתצרוכת למשק בית נרשמה בראשון לציון (כ-12,020 ש"ח לחודש למשק בית) ואילו הנמוכה ביותר נרשמה באשדוד (כ-7,630 לחודש). על פי דירוג חברתי-כלכלי שנערך בלשכה נמצא כי לעיר רמת גן הדירוג הגבוה ביותר מבין הערים הגדולות בישראל. אחריה בהפרשים קטנים: תל אביב, ראשון לציון ובני ברק. הדירוג נעשה על פי בחינת מספר תחומים בהם: דמוגרפיה, חינוך, תחבורה, הכנסה ומצוקות כלכליות. עוד עולה מהנתונים כי בבני ברק ממוצע הנפשות למשק בית וצפיפות הדירוג הם מהגבוהים ביותר. בנוסף נמצא כי רק שלושה אחוז ממשקי הבית בעיר מחוברים לאינטרנט. מי שמבקש להתגורר במרכז האורבני של ישראל צריך לשלם יותר: בתל אביב הדירות היקרות ביותר ובאשדוד הזולות ביותר. כ-38 אחוז ממשקי הבית בתל אביב גרים בדירות שכורות. בירושלים ובבני ברק (שמיקומן נמוך בדירוג החברתי-כלכלי), ערך הדירות הממוצע, גבוה יחסית. זאת בגלל הביקוש לדירות בערים האלו מצד האוכלוסיה החרדית. גם ההבדלים בבעלות על מוצרי תקשורת (אינטרנט, כבלים, לוויין ומחשב) בין ירושלים ובני ברק לערים אחרות בולטים מאוד. מהנתונים עולה כי ההוצאה הממוצעת לנפש בתל אביב היא 4,614 שקלים לעומת 2,028 בבני ברק. התל אביבים משלמים כ-1,920 שקל שכר דירה בממוצע לדירה או חדר לעומת 684 שקל

בלבד בבאר שבע. עיריית ראשון לציון דורשת מתושביה 300 שקל תשלומי ארנונה לעומת 142 שקל בבני ברק. הממוצע הארצי נאמד ב-217 שקל. תושבי ראשון לציון גם מככבים בראש דירוג הבעלויות על מוצרים: ל-82 אחוז מהם יש וידאו, ל-80 אחוז יש לפחות טלפון סלולרי אחד ול-66 אחוז מהם יש מכונת אחת לפחות. אותם מוצרים קיבלו את הדירוג הנמוך ביותר מבין הערים בבני ברק. הנתונים מתייחסים ל-12 הערים הגדולות במדינה: ירושלים, תל אביב, חיפה, ראשון לציון, רמת גן, נתניה, חולון, בת ים, בני ברק, פתח תקווה, באר שבע ואשדוד. בשנת 2001 נחקרו בסקר 5,787 משקי בית המייצגים כ-1,800,000 משקי בית באוכלוסיה.

* 84% מהמשיבים בסקר שערכה אנגלו סכסון בקרב רוכשי דירות בחו"ל רכשו דירה בחו"ל בשל איום המלחמה על ישראל. החברה מדווחת על עלייה בקצב המכירות בפרויקטים שהיא משווקת בחו"ל, מממוצע חודשי של כ-4 דירות, ל-7 דירות בשלושת החודשים האחרונים. גם ברשת התיווך סנצ'ורי 21 מדווחים על התעוררות בביקושים לרכישת דירות בחו"ל בשבועות האחרונים. בסקר השתתפו 450 לקוחות שביקרו בחודשים יולי-ספטמבר בחטיבת נדל"ן חו"ל של אנגלו סכסון תל אביב. על פי הסקר, פרופיל רוכשי הדירות בחו"ל השתנה וכיום 58% מהרוכשים הם שכירים וזוגות נשואים בשנות ה-40 לחייהם. זאת לעומת נתוני 2001, לפיהם 65% מהרוכשים היו אנשי עסקים וזוגות נשואים בתחילת שנות ה-30 וה-40. 7% מהרוכשים אמרו כי רכשו דירה לצורכי השקעה ו-9% השיבו כי עשו זאת כדי שלילדיהם יהיה היכן להתגורר בעת לימודיהם בחו"ל. 24% מהרוכשים הם עצמאים, לעומת 67% בסקר שנערך ב-2001. מדובר בקצב מכירות שאיפיין את רמת הביקושים הגבוהה לדירות בחו"ל בתחילת 2002, אז נעשו מרבית הרכישות למטרות השקעה. סמנכ"ל סנצ'ורי 21, יוחנן הס, אמר כי בשבוע האחרון נמכרו באמצעות סנצ'ורי 4 דירות בפרויקט בקנדה, לעומת קצב של דירה בשבוע בחודשים קודמים. מאנגלו סכסון נמסר על מכירת 22 דירות בכמה פרויקטים בחו"ל ביולי-ספטמבר.

* ארגוני בריאות, המייצגים 10 מיליון רופאים ברחבי העולם, דוחקים בממשלותיהם

לאשר אמנה שפרסמו במלחמה נגד העישון. הרופאים, המגיעים מ-117 מדינות, קוראים לממשלותיהם להגביר את המיסוי על סיגריות, לאסור פרסום סיגריות ולהוציא מחוץ לחוק טענות שנשמעו בעבר, לפיהן עישון הסיגריות בטוח יחסית. לדברי נציגי הרופאים, נדרשת פעולה שתצמצם את מספר מקרי המוות ממחלות הנובעות מעישון. ההערכה היא כי מידי שנה מתים 4.9 מיליון בני אדם כתוצאה מעישון הסיגריות. הרופאים דורשים ייצוג בארגון הבריאות העולמי בז'נבה, המתכנן לערוך ועידה בינלאומית בנושא בחודש מאי בשנה הבאה. תאגיד הרופאים הבינלאומי דורש באמנה שפרסם, כי על כל חפיסת סיגריות תופיע אזהרת בריאות באשר לסכנות העישון. בנוסף דורשים הרופאים, כי יינקטו צעדים להגנת הלא-מעשנים מפני עשן הסיגריות, ושיוחל איסור על פרסום סיגריות ואיסור פרסום טענות בדבר בטיחות עישון הסיגריות. השבוע מפרסם ארגון הבריאות העולמי נתונים על מה שמכונה "מגיפת עישון הסיגריות העולמית". על פי נתוני הארגון, עישון הטבק הורג 560 בני אדם מידי שעה, ו-13,400 מידי יום. "המוות אינו פוסח על אף מדינה, ואינו מבדיל בין בני האדם, המצויים כולם בסיכון", מפרסם הארגון. עוד מדווח הארגון, כי צריכת הטבק נמצאת בעלייה מתמדת ברחבי העולם, ועלולה להרוג 8.4 מיליון בני אדם מידי שנה עד שנת 2020, אם לא יינקטו צעדים דרסטיים משמעותיים. אחד מכל שני מעשנים ימות ממחלה הקשורה בעישון. במדינות המתפתחות צפויים מרבית מקרי המוות מעישון להיות כ-70 אחוז ממקרי המוות בעולם.

* שלטונות ניגריה, המדינה המארחת את תחרות מיס עולם, הזהירו את המתחרות שלא להיכנס לאזורים בהם שולטים המוסלמים וההלכה (שריעה) האיסלאמית. התחרות תתקיים בבירה אבוג'ה ב-30 בנובמבר, לאחר שבשנה שעברה זכתה בתואר מיס עולם הניגרית, אגבאני דארגו. שר התרבות והתיירות הניגרי, בומה ברומילאו-ג'ק המליץ למתמודדות שלא להיכנס ל-12 אזורים במדינה הנשלטים בידי המוסלמים, אחרי שארגונים מוסלמים איימו לשבש את הטקס. "הודענו למארגני התחרות שלא לאפשר למתחרות להגיע לזמפרה ואזורים נוספים בשל הסיכונים הכרוכים בכך", אמר השר. באתר האינטרנט של הבי.בי.סי דווח כי הארגונים המוסלמים הצהירו שהתחרות אינה מוסרית והבטיחו למנוע את קיומה, אם כי לא התקבלו התרעות ספציפיות

בנושא. על פי ההלכה המוסלמית, אשה החושפת את בשרה יתר על המידה צפויה לעונש של מלקות. עונשה של אשה נואפת, על פי פרשנויות שונות, יהיה לא פחות ממוות. בחלק המוסלמי של ניגריה נידונו בשנים האחרונות לפחות שתי נשים למוות בסקילה בשל קיום יחסי מין מחוץ לנישואים.

* לראשונה בהיסטוריה, תעלה ככל הנראה צריכת הבירה ברוסיה, על זו של המשקה המסורתי והמזוהה ביותר עם התרבות הרוסית - הוודקה. הנתון מסמך תפנית בצריכת האלכוהול ברוסיה, כשיותר ויותר רוסים עוברים ממשקאות אלכוהולים כבדים, למשקאות אלכוהולים קלים יותר. ה"גארדיאן" הבריטי מדווח כי על פי התחזיות, יוציאו השנה אזרחי רוסיה 6.5 מיליון דולר על צריכת בירה, לעומת 6.3 מיליון דולר בלבד שיוציאו על צריכת וודקה. בעוד שצריכת הוודקה ירדה מ-15.5 ליטרים לאדם ב-1996, ל-14.4 השנה, עלתה צריכת הבירה בצורה חדה - מ-15 ליטר לאדם ב-1996 ל-41 ליטר השנה. התחזיות הן כי בסופו של דבר יצרכו הרוסים לא פחות מ-70 ליטר לאדם בשנה. השינוי בהרגלי הצריכה מיוחס להשפעתו הגוברת של המערב על רוסיה, במיוחד על הדור הצעיר. וודקה מסמלת עבור רבים את רוסיה הישנה, הקומוניסטית, שכלכלתה הכושלת טבעה בבירוקרטיה. הבירה, כמו משקאות בעלי שיעור אלכוהול נמוך אחרים, מסמלת את המעבר לחברה קפיטליסטית. בעוד הוודקה מקושרת לאלכוהוליזם, הדור הצעיר מעדיף לבחור בחיים בריאים. המעמד הגבוה פוקד את מכוני הכושר, שדמי המנוי שלהם עולים לפעמים יותר מארבע משכורות רוסיות ממוצעות. בירה נתפסת ברוסיה כמשקה של דרך החיים הבריאים. תקציב הפרסום של בירות תופס נתח של לא פחות מרבע מכלל ההוצאה על פרסום ברוסיה. בפרסומות מוצגת הבירה כמו משקה קל דוגמת קוקה קולה, והופכת אט אט לכמעט אביזר אופנה. שינוי זה לא פוסח גם על המעמד הבינוני. "אנשים מזמינים היום יותר בירה מוודקה", אומר איגור גורוב, בעל בר בשם "סטולניה" במוסקבה. "זה נכון במיוחד לבני 20-50. אחרי שאתה שותה וודקה, אתה לא ממש מדבר. בירה היא משקה הרבה יותר חברתי. אנשים שותים בירה ומקשקשים ביניהם".

* בורותם של הבריטים בעניינים פוליטיים לא היתה מעולם בבחינת חידוש מרעיש,

אך ממצאי הסקר שפירסמה אתמול זרוע פרסומים ממשלתית, "ווייטקר אלמנק", הפתיעו אפילו את הציניים שבכלי התקשורת בבריטניה. כך לדוגמה, מתברר כי אחד מכל עשרה בריטים אינו מסוגל לנקוב בשמו של מנהיג עולמי כלשהו. 11 אחוז מהם אפילו לא ידעו את שמו של ראש הממשלה, טוני בלייר. לעומת זאת מסוגל תושב הממלכה הממוצע לנקוב ללא קושי בשמות חמשת הדמויות המובילות באחת מאופרות הסבון הפופולריות ביותר, "איסט אנדרס". הסקר, שנשא את הכותרת "האם בריטניה נעשית מטופשת יותר ויותר?" מגלה עוד כי 10 אחוז מהאוכלוסיה כלל אינם צופים או צורכים חדשות מכל סוג. מחצית מהאוכלוסיה מקדישה עד חצי שעה ביום לצפייה בחדשות, בעוד ש-86 אחוז עוקבים בקביעות אחר אופרות סבון, תוכניות דרמה וקומדיות מצבים. מבין מנהיגי העולם, 83 אחוז ידעו לנקוב בשמו של בלייר, 82 אחוז ידעו לנקוב בשמו של נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, ורק 25 אחוז ידעו לנקוב בשמו של שליט עיראק, סדאם חוסיין. מצד שני, 63 אחוז מהמשיבים ידעו לנקוב בלפחות שם אחד של גיבור סדרת "איסט אנדרס", ו-43 אחוז נקבו בנקל בשם של חמישה. תוצאות הסקר הראו כי מצבם של הוולשים הוא הגרוע ביותר - רק 44 אחוז ידעו לנקוב בשמו של מנהיג עולמי כלשהו. עוד בסקר: רק 20 אחוז מהנשאלים ידעו מיהם שרי החוץ והפנים בממשלת בריטניה, ורבע מהם יכול להגיד מי הם סגן ראש הממשלה ושר האוצר. עורכת "ווייטקר אלמנק", לורן היל, שיגרה מכתב לשרת התרבות, תרזה ג'ואל, ובו הפצירה בממשלה לנקוט פעולה מיידית להעלאת מודעות הציבור. לדבריה, "בהחלט ניכרת מגמה של ירידה ברמה".

* ראשי תנועת המילואים "ה.א.ו.ת. להיפרד" (היפרדות אחדות ותקווה) הגישו אתמול בבוקר לסגן שר החוץ, מיכאל מלכיאור, עצומה הקוראת לפינוי מידי של המאחזים הבלתי חוקיים בשטחים. בעצומה טוענים אנשי המילואים כי הממשלה, שמגייסת אותם על פי חוק, אינה אוכפת את החוק, אינה מוכנה לטפל בפורעי חוק, ומסכנת בכך את חייהם. "נשבר לנו להיות שמרטפים של בריונים קיצוניים, במקום למלא את השליחות האמיתית שלנו במילואים", אמר רונן וולפסון, ממקימי התנועה. וולפסון, שסיפר כי מאות אנשי מילואים ואזרחים חתמו בשבועיים האחרונים על העצומה, הוסיף: "אנחנו מגיעים עם מוטיבציה גבוהה ומוצאים את עצמנו שומרים על גבעה

נטושה, שלא תורמת לשום ביטחון ומסכנת אותנו ואת המתנחלים שלא לצורך". רס"ן (מיל') אלי ילוז, מראשי התנועה, הבהיר כי אנשיה "ייענו לכל קריאה", אולם הם מצפים מהממשלה "להראות כי אנו חיים במדינת חוק וללחום בתקיפות נגד המאחזים הבלתי חוקיים". לדברי ילוז, מצבה הכלכלי והחברתי של ישראל כיום הוא נגזרת של התופעה. הרב מלכיאור, ראש תנועת מימד, הגדיר את אנשי ה.א.ו.ת כעמוד התווך של החברה ואת מחאתם כ"מוסרית וצודקת". לדבריו, "עצוב שהידרדרנו למצב שבו מילואימניקים, המתנדבים להילחם בטרור, מוצאים את עצמם מול בריונים קיצוניים ופורע חוק". סגן השר מתח ביקורת על רבני יש"ע ואמר כי "הם נותנים הצדקה מוסרית והלכתית לבריונות ומזיקים לכלל החברה הישראלית". בסיום הפגישה סיכמו מלכיאור וראשי התנועה כי הוא יעלה את דרישתם בפני הממשלה, וכי יפעלו יחד למען פינוי המאחזים הבלתי חוקיים.

* בישראל חיים כיום 6.592 מיליון אנשים, מהם 77.2% יהודים. זהו גידול של 133 אלף, 2.1%, לעומת ערב ראש השנה שעבר. מגמת ההאטה בשיעור הגידול של האוכלוסייה היהודית בישראל, נמשכה ב-2001, בשל הירידה בעלייה. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פירסמה היום את השנתון הסטטיסטי לשנת תשס"ב. לפי השנתון, ב-2001 גדלה האוכלוסייה היהודית בישראל ב-1.4% בלבד, לעומת גידול ממוצע של 1.8% בשנים 1997-2000. בסוף 2001 היו 77.2% מאזרחי ישראל יהודים, לעומת 77.8% בסוף 2000. 15.4% מאזרחי הארץ היו מוסלמים, 2.1% נוצרים ו-1.6% דרוזים. 3.5% מהאזרחים היו בלתי מסווגים על פי דת. משקלה של האוכלוסייה הערבית מסך כל אזרחי המדינה היה, בסוף 2001, כשיעורם באוכלוסייה בתקופה שלאחר קום המדינה - 19%. כ-12% מאוכלוסיית הארץ היהודית הם בני 65 ויותר. אצל המוסלמים רק 3% הם בני 65 ויותר. ב-2001 הגיעו לארץ 43.6 אלף עולים. המספר הנמוך ביותר מאז 1990, המהווה ירידה של 28% לעומת 2000. ב-1996-1999 עזבו את הארץ 20 אלף איש בשנה. צפיפות האוכלוסין בישראל היא מהגבוהות בעולם והיא נמצאת במגמת עלייה מתמשכת. בסוף 2001 היתה הצפיפות הממוצעת 294 נפשות לקמ"ר. כ-27% מתושבי ישראל חיים במחוז המרכז ו-22% במחוז ת"א. בדרום חיים 13% מתושבי הארץ. ירושלים גדלה ב-2001 ב-12.4 אלף תושבים ומספר

תושביה היה בסוף השנה 670 אלף איש, מהם 32% ערבים. ת"א מנתה, בסוף 2001, 359 אלף תושבים וחיפה 272 אלף. ילידי ישראל היוו רוב מוחלט ב-2001 - 3.3 מיליון, כ-62% מכלל אוכלוסיית ישראל. יוצאי יבשות אירופה-אמריקה וילדיהם הם הקבוצה האתנית הגדולה ביותר, לאורך כל השנים. בסוף 2001 הם היו 41% מהאוכלוסיה. קבוצת המוצא השנייה בגודלה היא של יוצאי אפריקה וילדיהם, 16% מכלל האוכלוסיה. ארץ המוצא הגדולה ביותר היא ברה"מ לשעבר, 1.15 מיליון איש. באזורי יהודה שומרון וחבל עזה נרשמה במהלך שנת 2001 ירידה חדה בשיעור הנכנסים ליישובים היהודים, שהשתקפה בירידה בשיעור הגידול של אוכלוסייתם. יחד עם זאת, עמד שיעור הגידול על 5% בשנת 2001 לעומת 7.8% בשנת 2000. הירידה נרשמה למרות שיעור הריבוי הטבעי הגבוה. על כל 1,000 נשים יהודיות היו ב-2001 רק 964 גברים. בשנה האחרונה נמשכה מגמת העלייה באחוז הרווקים בכל קבוצות האוכלוסיה. אחוז הפנויות גבוה מאחוז הפנויים. מתוך כל הנשים היהודיות בנות 15 ויותר 43% פנויות לעומת כ-40% פנויים. שיעורי הנישואין ב-2000 ירד בכלל האוכלוסיה, חוץ מהדרוזים, אצלם נמשכה העלייה המתונה בגיל הנישואין. הגיל הממוצע של חתנים יהודים בנישואיהם ראשונים, היה בשנת 2000 26.7 שנים, ושל הכלות היהודיות 24.4. 9 אחוזים מהאנשים שנישאו בשנות התשעים, התגרשו תוך חמש שנות נישואים. מקרב הנישאים בשנות התשעים התגרשו 9 אחוזים תוך תשע שנים. שיעור הפיריון הכולל ב-2001 מראה כי אשה עתידה ללדת במהלך חייה 2.89 ילדים. מספר הנמוך במעט מזה שאיפייין את שנות ה-90. שיעור הפיריון בקרב האוכלוסייה הערבית היה 4.33 ילדים לאשה. הפיריון הגבוה בקרב נשים יהודיות המשיך להיות בקרב המתנחלות, 4.6 ילדים בממוצע לאשה. שיעור הפיריון הכולל של יהודיות ילידות ישראל היה 2.71 ילדים לאשה. תוחלת החיים הממוצעת בישראל בשנת 2000 היתה 76.7 שנים לגברים ו-80.9 לנשים. 24% מכלל תלמידי י"ב בחינוך העברי היו ממוצא אסיה-אפריקה. רק 19% מכלל מסיימי כיתה י"ב הזכאים ללמוד באוניברסיטאות היו מיוצאי אסיה-אפריקה. 14% מכלל תלמידי י"ב למדו בחינוך הערבי, ואולם רק 9% מכלל מסיימי י"ב הזכאים ללמוד באוניברסיטאות היו ערבים. השנתון הסטטיסטי מעלה כי בשנים האחרונות נרשמה עליה בהתמדת הסטודנטים. בתשס"ב למדו 117,525 סטודנטים באוניברסיטאות. חלקן של הנשים מכלל הלומדים באוניברסיטה גדול והולך עם השנים. 57% מכלל הלומדים באוניברסיטאות בתשס"א

* אווירת הדיכאון בקרב הציבור הערבי בישראל מעמיקה לא רק בגלל המדיניות הביטחונית של ממשלת שרון, אלא גם בגלל המדיניות שלה בתחום הפנים. תוכנית הפיתוח הארבע-שנתית אינה מתקדמת כמצופה. גם השפעתה של תוכנית החומש של השר לשעבר, יוסי שריד, לחינוך הערבי אינה מורגשת. לכך נוסף גם המשבר הכלכלי בארץ. המגזר הערבי נכנס למיתון יחד עם הכלכלה הישראלית כולה, אבל חווה את המשבר הכלכלי בצורה חריפה יותר. המגזר העסקי של הכלכלה הערבית בישראל, בעיקר זה הממוקד באספקת שירותים לציבור היהודי, ספג מכה קשה מאוד. לפי סקר שערך המרכז היהודי-ערבי לפיתוח כלכלי בתחילת השנה, חלה ירידה של כ-50 אחוזים בשיעור היהודים המבקרים ביישובים ערביים מאז אוקטובר שעבר. בכמה יישובים, לרבות נצרת, שיעור הצניחה בביקורי יהודים היה אף גבוה יותר, ועמד על 80-90 אחוזים. לפי נתוני המרכז, כ-10 אחוזים מבתי העסק הערביים נסגרו בעקבות אירועי אוקטובר שעבר. לצד מה שנראה בעיני האזרחים הערבים כאטימות של הממסד, נתקלים ערביי ישראל בהקצנה הולכת וגוברת מצד הציבור היהודי. גילויי גזענות והתלהמות של נבחרים ציבור, וגילויי שנאה וסלידה מצד אזרחים יהודים, גרמו להעמקה של השבר שנוצר בעקבות אירועי אוקטובר ביחסי יהודים וערבים. עם ההעמקה הזו נעלם כמעט לחלוטין ה"שיח המתון" של הערבים הפחות-לאומניים, ו"דו-קיום" הפך לצירוף מלים גם, או לפחות נלעג. "דוקי", הוא מכונה היום בלעג.

ثانياً : المفردات العربية

** * أشار آخر تقرير عن السكان في أوروبا إلى أن الأوروبيين تتناقص أعدادهم ، وأن القارة الأوروبية فقدت مليوني نسمة من سكانها في العام الماضي وحده .. وأشار التقرير إلى أن عدد سكان قارة أوروبا يتقلص تدريجياً ، خاصة في دول شرق أوروبا ، وأن الانخفاض السكاني أكثر وضوحاً في ٢١ دولة حيث قلت نسبة المواليد وارتفعت نسبة الوفيات أكثر من غيرها من الدول . وقال التقرير إن هذه الدول تتركز في شرق أوروبا وروسيا ، بينما يعوض المهاجرون الفارق بين المواليد والوفيات في أوروبا الغربية . ويرجع السبب الرئيسي وراء انخفاض معدل المواليد في أوروبا إلى عدم إقدام أى زوجين على انجاب أكثر من طفل واحد .

المفردات

تقرير عن السكان في أوروبا	הדו"ח של האוכלוסיה באירופה
الأوروبيون تتناقص أعدادهم	מספרם של האירופים מצטמצם
فقدت مليونين من السكان	איבדה שני מליון מהאוכלוסיה
يتقلص تدريجياً	מצטמצם בהדרגה
خاصة في دول شرق أوروبا	ביחוד במדינות מזרח אירופה
أكثر وضوحاً في ٢١ دولة	ניכר יותר ב- 21 מדינות
قلت نسبة المواليد	ירד שיעור הילודה
ارتفعت نسبة الوفيات	עלה שיעור התמותה
هذه الدول تتركز في شرق أوروبا	המדינות האלה מתרכזות במזרח
يعوض المهاجرون الفارق	המהגרים סותמים את הפער
عدم إقدام أى زوجين	אי רצונם של שני בני הזוג

* تواجه الحكومة الروسية انتقادات حادة بسبب التنامي السريع لظاهرة أطفال الشوارع والمشردين في مختلف مدن روسيا خاصة العاصمة موسكو . ويبلغ عدد أطفال الشوارع في موسكو حوالي ٥٠ ألف طفل يمارسون جميع أنواع الجرائم لكي يتمكنوا من البقاء على قيد الحياة حيث ينامون في محطات المترو وفي درجة حرارة تقل عن الصفر . وعندما لا يتمكنون من سرقة المال فإنهم يلجأون إلى مقالب النفايات بحثاً عن الغذاء . هؤلاء الأطفال إما من أسر تدمرت بسبب ادمان الأب للمخدرات أو أنهم أيتام فروا من المعاملة القاسية في الملاجئ وعددها ٨٠٠ ملجأ وتديرها الدولة .

المفردات

تواجه الحكومة الروسية انتقادات حادة
بسبب التنامى السريع لظاهرة
أطفال الشوارع والمشردين
فى مختلف مدن روسيا
خاصة العاصمة موسكو
يمارسون جميع أنواع الجرائم
لكى يتمكنوا من البقاء على قيد الحياة
ينامون فى محطات المترو
درجة حرارة تقل عن الصفر بكثير
عندما لا يتمكنون من سرقة المال
يلجأون إلى مقالب النفايات
بحثا عن الغذاء
أسر تدمرت بسبب
ادمان الأب للمخدرات
أو أنهم أيتام فروا من
المعاملة القاسية فى الملاجئ
تديرها الدولة

مמשלת روسيا سوفت بיקורת חריפה
בשל ההתפתחות המהרה של תופעת
ילדי הרחובות והמגורשים
בערי רוסיה השונות
וביחוד עיר הבירה מוסקווה
מתעסקים בכל מיני פשעים
כדי שיוכלו לשרוד
הולכים לישון בתחנות הרכבת התחתית
טמפרטורה שמתחת לאפס
כשלא יכולים לגנוב את הכסף
פונים אל פחי האשפה
כדי לחפש מזון
משפחות שהתמוטטו בשל
התמכרות האב לסמים
או שהם יתומים שברחו מן
ההתנהגות הקשה בבתי היתומים
שבהנהלת המדינה

* جاء في تقرير نشره بنك إسرائيل المركزي، أمس، أن إسرائيل تتصدر قائمة الدول المتطورة من حيث اتساع ظاهرة الفقر فيها. وقام البنك المركزي بنشر القائمة التي أعدت استناداً الى مسح سنوي تجريه الأمم المتحدة والى معطيات قدمتها مؤسسة التأمين الوطني في إسرائيل. وحسب التقرير، فإن إسرائيل تحتل المرتبة الثانية بعد روسيا في قائمة الدول التي شملها الاستطلاع. وبلغت نسبة العائلات التي تعيش تحت خط الفقر في العام ١٩٩٢ نحو ١٦,٧٪، وارتفعت هذه النسبة في العام ٢٠٠٠ لتبلغ قرابة ١٧,٦٪. وعلى سبيل المقارنة، فقد بلغت هذه النسبة في روسيا 1. 20 ، وفي بولندا ١١,٦٪، وفي الدانمارك ٩,٢٪، وفي النرويج ٦,٩٪ وفي سلوفاكيا ١١,٢٪، وأشار أكبر مستشاري بنك إسرائيل المركزي، الدكتور دانئيل غوتليف، الى أن مقارنة إسرائيل بدول أخرى منوطة بعدد من الصعوبات. وذلك على ضوء تطرق المعطيات التي يشملها الاستطلاع بالنسبة للدول المختلفة، الى فترات متفاوتة تمتد منذ العام ١٩٨٧ الى عام ٢٠٠٠. ويضيف غوتليف أن المعطيات لا تتيح اجراء مقارنة بين الدول بالنسبة لمستوى معيشة الفقراء في الدول المختلفة. ويعزى ذلك الى أن كل

دولة تحسب خط الفقر بشكل نسبي لدخل عائلته متوسطة وهي تلك العائلة التي مقارنة بها، يوجد عدد متساو من العائلات الأغنى منها وعدد متساو من العائلات الأفقر منها. وفي تعقيب على التقرير، قال كل من المحامي سغي زاكس والمحامي دوبي أربيل، المسؤولان عن "جمعية الفقر"، إن "المعطيات تعزز ادعائنا بأن الحكومة في معزل عن الشعب وتعمل بصورة ثابتة وباصرار على توسيع الفجوة الاجتماعية القائمة في دولة إسرائيل، إذ يتم تحويل الفقراء إلى أفقر عن طريق المساس بالحقوق والظروف المعيشية للطبقات المتوسطة والضعيفة في المجتمع . "

* ارتبط علم الاجتماع منذ بداياته الأولى ارتباطاً وثيقاً بفلسفة التاريخ وبالتفسيرات التي وضعت للتغيرات السريعة والعنيفة التي شهدتها المجتمعات الأوروبية في القرنين الثامن عشر والتاسع عشر . وقد اهتم المؤرخون والفلاسفة الاسكتلنديون والفرنسيون والمؤرخون والفلاسفة الألمان بشرح وتفسير ثورات عصرهم الاجتماعية والسياسية ، وذلك في إطار نظرية عامة للتاريخ. وقد كان تأثيرهم في ذلك عميقاً يمكن أن نلمسه بوضوح في أعمال من تبعوهم من كتاب وفي مؤلفات علماء الاجتماع الأوائل ، بل إن الاتجاه التاريخي والتطوري ظل مسيطراً على علم الاجتماع والأنثروبولوجيا حتى فيما بعد في القرن التاسع عشر. ومع أن ماكس فيبر لم يقدم نظرية تاريخية شاملة ، إلا أنه من الواضح أن كل مؤلفاته السوسيولوجية كانت مستوحاة من اهتمامه بالدراسات التاريخية لأصول الرأسمالية الحديثة ودلالاتها . وعلى صعيد آخر اهتم علماء الاجتماع بالفروق الملحوظة والقائمة بين المدينة والريف ، كما بذلوا جهوداً علمية متباينة لوضع نظريات حول هذه الفروق . وأدرك الفلاسفة في العصور القديمة أيضاً أن المدينة تختلف اختلافاً كبيراً . في أوجه النشاط الاقتصادي الأساسية - عن الريف المحيط بها. ولكن الجهود الحقيقية والمنظمة التي بذلت لوصف وتفسير هذه الاختلافات جاءت متأخرة ، حيث لانستطيع أن نعين بداية حقيقية لها إلا في عصر المفكر العربي ابن خلدون في القرن الرابع عشر . وبعد ذلك بفترة طويلة اهتم كثير من علماء الاجتماع بظاهرة التناقض الريفى - الحضرى. ثم تعددت الجهود إبان العشرينيات من هذا القرن حينما ظهر المتخصصون في الريف والحضر داخل نطاق علم الاجتماع. بيد أن الكثير من علماء الاجتماع المحدثين وبخاصة الأمريكيين منهم اتجهوا إلى إهمال هذه الفروق منذ الحرب العالمية الثانية تقريباً، حيث حقق المجتمع الأمريكى في هذه الفترة شوطاً بعيداً في مجال التحضر والتصنيع .

* يعد التعامل مع الأطفال ذوي الاحتياجات الخاصة من أصعب المشاكل النفسية والاجتماعية التي تتعرض لها الأسرة، فقد يدفع الأبوان بحسن نية الطفل المعاق إلى مزيد من المشاكل والانحرافات أو قد يسيران معه على درب التطور والنجاح. يؤكد إخصائي نفسي يعمل في مجال ذوي الاحتياجات الخاصة أن نجاح المعوق في الحياة يبدأ من البيت ويحتاج إلى مجهود وصبر وإرادة قوية، ويعتمد أساساً على الأم؛ لأنها الملاصقة للطفل، فالأم هي العامل الأساسي ولا بد أن تواظب على العيادة والمدرسة وتنفذ تعليمات المدرس حرفياً، وكم من أمهات وأولياء أمور أهملوا ويئسوا فضيعوا ودمروا أولادهم، وكم من أمهات حققن إنجازات لا يستطيع الطفل الطبيعي أن يحققها. وتؤكد الأرقام أن في العالم العربي نحو ١٥ مليوناً من ذوي الاحتياجات الخاصة؛ لذلك نقدم لكل من لديه طفل - مختلف - له احتياجات خاصة نماذج لأطفال نجحت أسرهم في مساعدتهم على اكتشاف أنفسهم واكتشاف قدراتهم ليبتسموا للحياة وليشعروا بأيادي الأمل تمتد نحوهم، ليعيشوا حياتهم الطبيعية كأى إنسان عادي معتمد على نفسه. ومن هذه الحالات حالة أم اكتشفت أن ابنها عندما بلغ السنة الأولى من عمره لا يستطيع النطق ولا يستجيب لها ولا يتواصل مع من حوله، فإذا نظرت إليه انصرف بعينيه عنها، وإذا مدت يديها لتحضنه يرفض ذلك بشدة؛ فانطلقت به إلى الطبيب الذي أخبرها أن ابنها مصاب بالتوحد. لم يتمكن منها اليأس وقررت أن تبذل كل ما في وسعها من وقت وجهد لتتقدم به على درب الحياة، فواظبت على العيادة والتزمت بتعليمات الإخصائي في متابعة ابنها، وتعليمه الآداب المختلفة والتواصل مع من حوله حتى بلغ الثامنة من عمره فألحقته بمدرسة عادية، إلا أنه كان أكبر من أطفال السنة التي التحق بها وصاحبته بالفصل إخصائية تربوية خاصة تعيد له شرح الدروس بطريقة مناسبة له بعد أن تشرحها مدرسة الفصل للأطفال الطبيعيين. وحرصت الأم على التواصل مع المدرسة بزيارتها والتزام كافة التعليمات وأداء الواجبات المنزلية لابنها، وبحكم مرضه كان يقتصر على أكل نوع معين من الطعام فتعاونت الأم مع المدرسة على تدريبه في البيت والمدرسة على ذلك. وهكذا استمرت الأم صابرة صامدة واضعة نصب عينيها هدفا نبيلاً وهو نجاح ابنها في حياته، فزرعت الثقة بنفسه فجعلته مؤمناً بأنه يستطيع أن يحقق إنجازاً؛ حتى انتهى من تعليمه الجامعي بكلية التجارة، ويعمل الآن بشركة استثمارية وتقاريره ممتازة ووصل إلى درجة رئيس قسم.

* يبدو أن الموجة الحالية من الهجرة إلى المدن تمثل نوعاً من التحضر مختلفاً كل الاختلاف عن التحضر القديم، وخاصة فيما يتعلق بنوعية السكان. من هذا مثلاً أن التيار الحالي يتدفق بأعداد هائلة من الناس، وهو يضم مهاجرين قادمين بأنماط جديدة من العلاقات، ليسوا مجرد خدم كما كانوا الحال في العصور القديمة، وإنما كعمال صناعيين للمستقبل. وهم لم يأتوا لإقامة عابرة،

وإنما ليبقوا نهائياً وكان أمثال هؤلاء الناس يخضعون فى الماضى مباشرة لأشراف الأوروبيين الذين يعيشون فى المراكز الكبرى ، أما الآن فالوضع يختلف كثيراً . إذ هم يمثلون اليوم سكان الحضر الجدد بين أهل البلاد . ولكن من هم هؤلاء المهاجرون؟ من هو المهاجر فعلاً؟ ومتى يتحول زائر إحدى المدن الكبرى إلى مقيم بها؟ ومتى يصبح المهاجر إنساناً حضرياً؟ تلك بعض الأسئلة التى حاول الإجابة عليه بالتفصيل كلايد ميشيل . وهل يصبح المهاجر أو زائر المدينة إنساناً حضرياً منذ اليوم الأول لوصوله؟ أم أنه لا يصبح حضرياً إلا بعد أن يولد له أطفال فى المدينة ويستقرون فيها نهائياً؟ هل لا تتحضر أسرة الشخص إلا فى الجيل الثانى؟ من هو إذن ساكن المدينة: متى يمكننا القول بأنه أصبح كذلك؟ ... لقد كانت مثل هذه الأسئلة أكثر إثارة للحيرة فى بعض مراحل النمو الحضري السابقة فى البلاد النامية عنها فى الوقت الراهن .

★ يحاول عدد من علماء الاجتماع الإفادة من هذا العلم فى حل عديد من المشكلات المختلفة . فنجد الآن مجموعة منهم ، وخاصة المهتمين بالجانب التطبيقي ، يجرون بحوثاً شتى على ضروب مختلفة من السلوك المنحرف مثل الإجرام، وجناح الأحداث ، والأمراض العقلية ، وإدمان الخمر ، والانتحار ، ومشكلات الزواج وعلى الأخص سوء التكيف الأسرى . وفى الولايات المتحدة - مثلاً - نجد عدداً كبيراً من علماء الاجتماع أعضاء فى هيئة البحوث التى تجريها المؤسسات العقابية ، وأقسام الطب العقلي ، والمستشفيات العقلية ، والمراكز المعنية بمعالجة مدمنى الخمر . ومن خلال هذه البحوث التطبيقية والبحوث السسيولوجية الأخرى ظهرت مجموعة من النظريات والمفاهيم السسيولوجية حققت فوائدها . ومن هذه المفاهيم علاقة السلوك المنحرف بالعايير الاجتماعية ، والثقافات الفرعية ، والجماعات ، والبناء الطبقي ونظرية الدور ، والتصورات الذاتية والحضرية . وفى ميدان آخر ظهر علم الاجتماع الصناعى كميدان للبحث العلمى منذ أقل من عشرين عاماً ، بحيث نستطيع أن نعتبر المرحلة الثانية عشرة من تجارب شركة ويسترن اليكترىك نقطة بداية مميزة . وتمثل هذه التجارب دراسة اشترك فيها فريق من الباحثين . وقد استهدفت الدراسة فى البداية قياس الآثار المترتبة على تغيير الظروف الفيزيقية فى العمل فى الإنتاجية . إلا أن اهتمامهم مالبث أن تحول عن دراسة تلك الظروف الفيزيقية ، بعد أن كشفت نتائج التجارب أن التغييرات التى أدخلت على هذه الظروف لم تؤد إلى ارتفاع ملحوظ فى الإنتاج . ولذلك لجأوا إلى إحداث تغييرات أخرى فى فترات الراحة ، والترفيه ، وطول يوم العمل . ولقد دفعت هذه التجارب الباحثين إلى التوصل إلى نتيجة مؤداها ، أن هناك مجموعة أخرى من العوامل تفوق تأثير الظروف الفيزيقية للعمل ، تدخلت فى إحداث تلك النتائج .

فرضت علينا حياتنا المعاصرة صوراً مختلفة من التهرب من الحياة الاجتماعية ولقاء الآخرين

والتفاعل معهم، وصار من المؤلف ان نسمع ان الجيران لم يعودوا يعرفون بعضهم بعضاً، أو عبارات مثل مشاغل الحياة ومشاغل العمل وكل أنواع المشاغل من العبارات المألوفة التي نسمعها دائماً من الناس حين يأتي الحديث على التغرب عن الآخرين أو الابتعاد عنهم. حتى داخل الأسرة الواحدة أصبحنا نسمع شكوى البنات من انشغال امهاتهن عنهن وابتعادهن بمشاغلهن الخاصة عن همومهن ومشاكلهن وربما ساهمت أنماط الحياة المختلفة كذلك في تأكيد هذا الإغتراب الداخلي، كما برزت على السطح مشاكل اخرى ناجمة عن تغير كبير في سلوكياتنا تبعاً لوسائل العصر والانفتاح الفضائي على العالم عبر الفضائيات والإنترنت، فأصبح مألوفاً أن تغلق الفتاة بابها على نفسها لتعيش عوالم الإنترنت المدهشة وربما هي صادقة جداً لو أقسمت أن عدداً من تعرفهم في عالم الإنترنت الخيالي يفوق جداً عدد من تعرفهم في عالم الواقع!! . لهذا السبب طرح عدد من علماء الاجتماع فكرة وجود ملتقيات أو مراكز اجتماعية نسائية في كل حي يعيد روابط الأسرة الواحدة والجيرة القديمة. وقد طرحت الفكرة وتمت مناقشتها مع بعض سيدات وفتيات المجتمع من مختلف الأعمار والمستويات العلمية في محاولة لوضع تصور مقرب لما ينبغي أن تكون عليه هذه المراكز وما يجدر بها أن تمارسه من أنشطة وما تحمله من إيجابيات في حالة تنفيذها في إطارها الصحيح الذي يلتزم بضوابط الشرع وبما تعارف عليه المجتمع. وفي البداية قالت الأستاذة بكلية التربية: أنا أؤيد فكرة المراكز الاجتماعية النسائية التي تصب في خدمة الأسرة من خلال برامج إسلامية اجتماعية مدروسة ، وتقدم الإستشارات العائلية الصحيحة وتستضيف الداعيات وتنظم المحاضرات التوعوية وتقيم الندوات وتناقش مشاكل الحي . ويمكن لهذه المراكز أن تساهم في إيصال مشكلاتهم للجهات المسؤولة . وحول كيفية دعم مثل هذه الفكرة قالت الأستاذة : يمكن جداً أن تتعاون البلدية مع رجال الأعمال في كل حي، أيضاً من الممكن أن يكون لأنظمة المساجد في الحي دور بارز في الدعم والإشراف، كذلك يمكن للمؤسسات التعليمية كالمدارس الموجودة في الحي أن تساهم بل وأيضاً المراكز الصحية نحو تقديم خدمة أكثر تكاملية وتنوع النشاطات التوعوية بشكل أكبر.بينما ذكرت المسؤولة الاجتماعية في الندوة العالمية للشباب الإسلامي أنها تمارس فعلياً تجربة مماثلة ولكن في نطاق ضيق ينحصر في نشاطات اللجنة النسائية في الندوة، وهي تجربة لاقت نجاحاً كبيراً وقبولاً وسط المستفيدات من خدمات الندوة.

★ افتتح الرئيس الأوغندي مقر مجمع الملك فهد الخيري في كمبالا الذي تبرع بإنشائه خادم الحرمين الشريفين كوقف لصالح الجامعة الإسلامية في أوغندا. وقد بلغت تكلفة المشروع الإجمالية أكثر من ثمانية ملايين دولار، وسيكون ريعه لصالح الجامعة الإسلامية في أوغندا. ويتكون المجمع من مبنين رئيسين على مساحة اجمالية تقدر ب ٢٧٣٢٧ م^٢. وقد تم تسليم المبنى للجامعة الإسلامية

في أوغندا إدارته وتشغيله واستثماره لمصلحة الجامعة. ويعد المبنى مفخرة للمسلمين في أفريقيا وأوغندا بشكل خاص، كما يتميز المجمع بموقعه وسط العاصمة كمبالا في الحي البحاري، وتم تجهيزه بكل الوسائل العصرية التي تتناسب والظروف المناخية في أوغندا. وقد ثمن سفير خادم الحرمين الشريفين لدى أوغندا اللفتة الكريمة من لدن خادم الحرمين الشريفين بتبرعه بتكاليف بناء مجمع الملك فهد الخيري الذي يعود ريعه للجامعة الإسلامية بكمبالا بأوغندا للصرف منه على مصروفاتها ومستلزماتها ورواتب هيئة التدريس فيها وغيرها من المتطلبات، حيث بلغ إجمالي قيمة المشروع والمساعدات للجامعة من الملكة ثلاثة عشر مليوناً وتسعمائة ألف دولار بما فيها دعم ميزانية الجامعة منذ تأسيسها. وقال ان هذه المبادرة الطيبة تترجم حرص الملكة العربية السعودية على نشر الإسلام وخدمة المسلمين والأقليات المسلمة وأبنائهم، وتقديم العون والمساعدة لهم عن طريق الاسهام في كل ما من شأنه ان يعينهم على الحفاظ على هويتهم الإسلامية، وتعليم أبنائهم العلوم الإسلامية. وأبان السفير السعودي في كمبالا ان مشروع مجمع الملك فهد الخيري الذي يتكون من عشرة أدوار من الأهمية الكبرى لدى الأوساط الشعبية في أوغندا، لاسيما وان الجامعة الإسلامية تضم أبناء المسلمين في أوغندا الذين يدرسون بها، كما حظي المشروع الخيري الإسلامي الكبير بتشجيع المسلمين في أوغندا، وكذا باركت الحكومة الأوغندية ممثلة في فخامة رئيسها هذا المشروع الإسلامي الكبير، حيث شارك في بداية الأمر في وضع حجر الأساس لهذا المجمع. وقال: ان الحكومة الأوغندية مهتمة بهذا المشروع الإسلامي، حيث منحت حكومة أوغندا قطعة الأرض التي بني عليها المجمع والذي سيكون ريعه السنوي كبيراً، مشدداً على ان هذا المشروع أصبح حديث المسلمين في أوغندا، واستبشر المسلمون في أوغندا بكاملها بهذه المكرمة الملكية الكريمة. وأضاف ان من أهم ما سعت إليه الملكة في هذا المجال الإسلامي الكبير نشر الإسلام وتعاليم الدين الإسلامي الحنيف وذلك بتشديد المراكز الإسلامية في جميع أنحاء العالم لما لها من جهود مباركة في تهيئة المكان المناسب لأداء الصلاة، وتنظيم حلقات التعليم للمسلمين، وجمع كلمتهم، وتوحيد صفوفهم وحل مشكلاتهم، ورفع شأنهم وخاصة في مجتمعات الأقليات التي هي أشد ما تكون حاجة إلى كل ما يحفظ لها عقيدتها، مبيناً ان هذه الخصائص قد بوأت الملكة مكانة رفيعة في قلوب المسلمين ووضعتها في موقع ريادي من العالم الإسلامي، فرض عليها تبني مواقف ثابتة وراسخة تجاه التضامن والتعاون مع المسلمين؛ لجمع كلمتهم، وتوحيد صفوفهم، وحل مشكلاتهم، ورفع شأنهم، وحمل لواء الإسلام، وتبني منهاجه العظيم. وأشار إلى ان ما تقوم به الملكة بتوجيهات من ولاة الأمر فيها - في هذا الشأن - يرمي إلى رعاية المسلمين، وخدمتهم، وهو امتداد للمنهاج الذي قامت عليه منذ تأسيسها في جميع أمورها في الحياة، ومن نشر عقيدة التوحيد، والدعوة إلى الله في أنحاء الأرض.

لا يعتبر علم الاجتماع العلم الوحيد الذى يوجه المشتغلين به نحو الإنسان ودراسته فهناك علوم أخرى كعلم النفس وعلم الاقتصاد وعلم السياسة والأدب الذى يصور عن طريق الكلمة كل هذه العلوم والبحوث الأساسية فى كل ميدان من هذه الميادين تفيد المشتغلين بالعلوم الاجتماعية بصفة عامة ولكنها أكثر لزوماً لعالم الاجتماع . وتعرف العلوم الاجتماعية بأنها تهتم بدراسة نشاط الأفراد باعتبارهم أعضاء فى جماعة وجميعها تشترك فى هذا التعريف ، ولكنها تختلف فى زاوية اهتمامها ووجهة نظر الباحث فى كل منها . وفى علم السياسة مثلاً ننظر للفرد باعتباره عضواً فى الدولة ، وفى علم الاقتصاد نهتم بنشاط الفرد المتعلق بالانتاج وتوزيع الثروة. أما فى علم الاجتماع فإن اهتمامنا بالعلاقات الاجتماعية قد جعل لهذا العلم ميدانه الخاص الذى يختلف عن كونه مجرد تشكيله من مختلف العلوم الأخرى . فسلوك الفرد مثلاً هو موضوع من مواضيع علم النفس ، وهو أيضاً موضوع من مواضيع علم الاجتماع.

★ يعد ابن خلدون من عمالقة الفكر الاجتماعى وقد أرسى قواعد الاستقرار فيه ودعا إلى قيام علم يكون موضوعه المجتمع البشرى فى سكونه وحركته واختار لهذا العلم الجديد اسم ((العمران)) . حاول ابن خلدون أن يبحث عن سؤال مؤداه : هل يخضع المجتمع البشرى فى حركته لقانون يحدد مسارات واتجاهات هذه الحركة ؟ أم أنه يسير بصورة عشوائية لاتحكمها ضوابط معينة . وإذا كان المجتمع البشرى يخضع فى تطويره لقانون . فهل يمكن التنبؤ بما سوف تصبح عليه الإنسانية يوماً ما ؟ . انطلق ابن خلدون من قاعدة سليمة ، وهى أنه لايمكن اصدار قوانين أو تعميمات إلا إذا كانت الرؤية واسعة والملاحظة مباشرة ، فكان حريصاً على فحص كل بقعة فى الوطن العربى . فقد سافر وارتحل وعاش الحكام والمحكومين من أجل توسيع الرؤية إلى أقصى حد ممكن. ولكن وسائل الاتصال ، فى زمانه ، لم تساعد لكى يجتاز دائرة الوطن العربى فجاء استقراره ناقصاً إلا لبعض الأحكام النسبية حول طبيعة هذا العلم الجديد ومناهجه .

★ تتصف الظاهرة الاجتماعية بأنها ديناميكية و مترابطة مع غيره . فهى دائمة الحركة والتفاعل مع غيرها من الظواهر . ويؤدى هذا إلى تطور الظاهرة الاجتماعية من حيث الشكل والجوهر نتيجة لخاصية الحركة المستمرة التى تتصف بها. وعلى الباحث أن لايقف على خصائص الظاهرة فى وضعها الاستقرارى الساكن ، وانما لابد من فهمها وهى متداخلة ومتكاملة مع غيرها من الظواهر . من هنا تتأكد أهمية ترابط الظواهر وتكاملها وتفاعلها مما يتطلب معالجتها بوصفها وقائع تلقائية مترابطة يساعد بعضها فى تفسير بعضها الآخر. وقد عارض فريق من العلماء مبدأ

تطبيق المنهج العلمى فى الظواهر الاجتماعية ، وكانوا يرون أن دراسة الظواهر الاجتماعية
بالأساليب والطرق نفسها التى اتبعت فى العلوم الطبيعية أمر لايمكن تحقيقه لما بين ظواهر تلك
العلوم من اختلافات وفوارق جوهرية .

* فى سوق يصل حجمه الى ستة مليارات دولار تتوزع على اكثر من ٤٠٠ شركة تأمين على مستوى
العالم العربي تعرض اليوم السعودية تجربتها التأمينية من خلال التأمين الاسلامي (التكافلي)
وآفاقه المستقبلية فى البلدان العربية الذي يعتبر احدث انواع التأمين فى نمودجه التقليدي. وتعرض
السعودية تجربتها فى المنتدى العربي الثانى للتأمين الذي يفتتح فى بيروت اليوم. وسيناقش المنتدى
بالاضافة الى استعراض تجربة التأمين الاسلامي (التكافلي) عمليات الدمج بين شركات التأمين
ودخول رأس المال الاجنبي فى عمليات التأمين فى البلدان العربية اضافة الى مناقشة سبل تفعيل
صناعة التأمين العربية وتطويرها اضافة الى مناقشة دور هيئات الرقابة على التأمين ودورها
مستقبلا وتفعيل الشفافية فى قطاع التأمين العربي. كما سيناقش المنتدى برامج التأمين على
الحياة والادخار والتأمين على المصارف ودراسة قطاع اعادة التأمين العربي. كما ستعرض امام
المنتدى دراسة شاملة لسوق الاعادة العالمية وانعكاسها على الاسواق العربية. ويتوقع ان تلقى اعمال
التأمين بعد احداث سبتمبر الاخيرة وتأثيرها على الاسواق وخاصة العربية جانبا مهما من النقاش.
وتعرض الورقة السعودية فى المنتدى عن طريق العضو المنتدب للشركة السعودية للتأمين (ميثاق)
وهي ايضا راعية المؤتمر. وسيطرح العضو المنتدب تاريخ التأمين فى السعودية والذي بدأ دخوله مع
شركات التنقيب عن النفط الذي كان يختص فى تلك الفترة بالتأمين البحري على الناقلات والسفن
والبضائع وعلى العمالة الاجنبية وان كان ذلك الامر تطور فى ما بعد. وتعرض التجربة السعودية
واقع سوق التأمين فى العالم العربي وما احرزه من نمو حيث تشير الاحصائيات الى ان حجم هذا
السوق يصل الى ٦ مليارات دولار تتوزع على اكثر من ٤٠٠ شركة تأمين منها ١٥ شركة لاعادة
التأمين. ورغم ذلك النمو يقول العمري فى ورقته ان السوق لا يزال ضئيلا قياسا بما يجب ان تكون
عليه مساهمة نشاط التأمين فى الناتج القومي الاجمالي والتي لا تتجاوز ١ فى المائة فى العالم العربي فى
مقابل ٥,٨ فى المائة على المستوى العالمى ويعود ذلك لجملة من العوامل التشريعية والثقافية
والتمولية والفنية التي يتباين تأثير كل منها من مجتمع لآخر وان كانت تمثل اهم العوائق. ويقول
العمري فى ورقته «اننا اذا تحدثنا عن تجربة التأمين التكافلي فى العالم العربي نجد انها اكثر حداثة
من تجربة التأمين فى نمودجه التقليدي بل انها تكون غير موجودة فى بعض الدول العربية ولذلك
سنعرض للتجربة السعودية باعتبارها نمودجا من اوائل التجارب العربية فى المجال التكافلي
وستكون لها اثارها المستقبلية الواعدة على الصعيدين العربي والاسلامي». ويضيف العمري: «ان

تجربة التأمين التكافلي في السعودية بدأت من انعدام وجود الاطار التشريعي او التنظيمي للتأمين والقول بتحريم التأمين التجاري. وقد بدأ الحديث في هذا الامر بعد صدور التأمين التعاوني كبديل للتأمين التجاري، وهي الصيغة التي اعتمدها هيئة كبار العلماء في السعودية وهو ما مثل تحولا جوهريا لهذا النشاط باضفاء الشرعية عليه، وبعدها توالى قرارات المجامع الفقهية المماثلة باجازة التأمين التعاوني بديلا عن التأمين التجاري.. وقال ان صدور ذلك القرار من هيئة كبار العلماء ادى الى انشاء واحدة من كبريات الشركات في التأمين التعاوني (التعاونية)، وهي مملوكة للدولة ولتكون بداية انطلاق التأمين التعاوني وتوسع هذا المجال. ويضيف العمري ان السعودية اصدرت النظام الصحي التعاوني بعد ذلك نظرا لما عانته من تزايد الضغوط المتواصلة على المرافق الصحية الحكومية وزيادة نفقاتها في ظل ما يزيد عن ٧ ملايين اجنبي مقيمين في البلاد وليكون هذا النظام الوسيلة الاساسية لتوفير الرعاية الصحية في المرحلة الاولى ولجميع السكان في مراحلها التالية. ويقول ان تجربة الضمان الصحي السعودي تجربة واعده لذلك بدئ بعدها بالتأمين الالزامي على السيارات والذي يطبق قريبا، مما يعني تأهيل العديد من شركات التأمين الجديدة اضافة الى انهاء مجلس الشورى السعودي اعداد التنظيم الشامل للتأمين وشركاته. وسيطرح العمري التطورات المتوقعة في مجال التأمين التعاوني السعودي والتي يعتقد انها ستكون احد محاور الاهتمام في المنتدى باعتبار نجاحاتها المبدئية والمتوقعة مستقبلا وقبول غالبية القطاع الشعبي الكبير لها، حيث يقدر حجم السوق السعودي للتأمين بـ ٨٠٠ مليون دولار قبل تطبيق الضمان الصحي وتأمين المركبات وسيصل حجم هذا السوق بعد تطبيق هذين النظامين الى اكثر من ٣,٦ بليون دولار اميركي مما يعني تغييرا وتطورا كبيرا في هذا السوق. كما سيعرض العمري تجربة «الشركة السعودية للتأمين - ميثاق»، والتي تعتبر اول شركة تأمين تابعة للقطاع الخاص تنشأ برأسمال سعودي بالكامل لتواكب تطورات سوق التأمين، وسيعرض ايضا تجربة «ميثاق».

* بدأت مندوبية الحكومة الأسبانية في مدينة سبتة بتطبيق خطة خاصة لطرد القسم الأكبر من ٨٠٠ مهاجر مسجل رسميا في قيد المهاجرين، كانوا قد تسللوا الى المدينة بصورة غير قانونية وقد بدأ تطبيق الخطة امس بطرد عدد من الجزائريين. وافاد ناطق باسم مندوبية الحكومة الأسبانية امس بأن هؤلاء المهاجرين غير الشرعيين الموجودين في المدينة حاليا سيعودون الى بلدانهم الأصلية، وانه قد بوشر في الإجراءات الإدارية الضرورية لذلك. ولا يحتاج الأشخاص الذين تسللوا الى المدينة عبر الحدود مع المغرب الى تحضير ملف اداري خاص بطردهم، لأن المادتين ٥٣ و١٣٨ في قانون الأجانب تفوضان مندوبي الحكومة ونوابهم صلاحية اصدار اوامر الطرد. ولذلك، فإن مندوبية الحكومة في سبتة بدأت امس بطرد عدد من المهاجرين الجزائريين الى المغرب، تطبيقا للاتفاقية المبرمة بين

السلطات المغربية والإسبانية بشأن قبول المغرب استقبال المهاجرين المطرودين من اسبانيا في الحالات التي يثبت فيها ان المعنيين تسللوا الى المدينة عبر المغرب. وتحضر المندوبية لنقل اكثر من ٤٠٠ مهاجر جزائري، يوجدون في المدينة منذ وقت طويل، الى مدينة اليكانتي الساحلية (شرق اسبانيا) واعادتهم من هناك الى وهران الجزائرية. من جانب آخر، طلب مندوب الحكومة في سبتة، لويس بيثينتي مورو، من المهاجرين الآسيويين ان يعودوا تلقائيا الى بلادهم الأصلية، لأنهم يملكون، برأيه، القدرة الاقتصادية على القيام بذلك. واتصل مورو بسفارات بعض هذه البلدان الآسيوية، وسياسفّر مسؤول من البعثة الدبلوماسية الباكستانية الى سبتة قريبا لمتابعة اوضاع ٧٦ باكستانيا موجودين ضمن مجموعة المهاجرين غير الشرعيين. وتهدف هذه العمليات الى تخفيف حالة الاكتظاظ في مركز الإقامة المؤقتة للاجئين في سبتة والمناطق المحيطة به حيث اقام اللاجئون مؤخرا عدة مخيمات غير شرعية.

[للعودة إلى الصفحة الرئيسية](#)